बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रम
विद्युत ऊर्जेचा पुरवठा करण्याकरिताच्या शर्ती आणि संकीर्ण आकार
पुरवठ्याच्या अटी व शर्ती

१.० **<u>व्याख्या</u> :**

१.१ **"कायदा"** म्हणजे विद्युत कायदा, २००३ (२००३ चे ३६)

१.२ **"अर्जदार"** म्हणजे, आयोगाच्या कायद्याच्या नियम आणि विनियमांच्या तरतुदीनुसार, वीज पुरवठा, कंत्राट मागणी/मंजुर भार यामध्ये वाढ अथवा घट, नावामध्ये बदल, पुरवठ्याची जोडणी खंडित करणे अथवा पुरवठ्याचे पुनःस्थापन करणे, जशी आवश्यकता असेल त्याप्रमाणे आवेदन पत्र सादर करतो ती व्यक्ती.

१.३ **"अधिकृत प्रतिनिधी"** म्हणजे, सरकारचे सर्वसाधारण अथवा ठराविक प्राधिकरण अथवा उपक्रम जसे प्रकरण असेल त्याप्रमाणे त्याअंतर्गत कर्तव्ये पार पाडत असलेले उपक्रमाचे सर्व अधिकारी, कर्मचारी अथवा प्रतिनिधी.

१.४ **"सरासरी ऊर्जा घटक"** म्हणजे - (i) महिन्यामध्ये वापरात आलेले किलो वॅट अवर्स यांचे महिन्यामध्ये वापरात आलेल्या किलो वॅट अवर्सच्या वर्गाच्या बेरजेचे मूळ आणि महिन्यामध्ये वापरात आलेले पुर्नक्रियाशील किलो वॅट ॲम्पीअर अवर्सचे गुणोत्तर अथवा (ii) ग्राहकांच्या वीजमापकांनी नोंद केलेले आणि दोन दशांशापर्यंत पूर्णांकित केलेले महिन्यामध्ये किलो वॅट अवर्समध्ये उपयोगात आणलेले यांचे महिन्यामध्ये उपयोगात आणलेले किलो वॅट ॲम्पीअर अवर्सचे गुणोत्तर.

१.५ **"ग्राहक"** म्हणजे, सध्या अस्तित्त्वात असलेल्या अन्य इतर नियमानुसार अथवा कायद्याअंतर्गत कोणत्याही माणसास त्याच्या स्वतःच्या वापरासाठी विद्युत पुरवठा उपक्रमाकडून अथवा सरकारकडून अन्य इतर व्यक्तीकडून जी सार्वजनिक वीज पुरवठा करण्याचे व्यवसाय करते आणि त्यामध्ये कोणत्याही व्यक्तीचा समावेश होतो ज्याची जागी थोड्या कालावधीकरिता विद्युत पुरवठा प्राप्त होण्यासाठी उपक्रम, सरकार अथवा अन्य अशा प्रकारच्या माणसाकडून जो वीज पुरवठा करण्याचा व्यवसाय करतो जसे प्रकरण असेल त्याप्रमाणे जोडण्यात आली आहे.

१.६ **"आयोग"** म्हणजे, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग.

१.७ **"कंत्राट मागणी"** म्हणजे उपक्रम आणि ग्राहकांमध्ये दोघांच्या मान्यतेने करार करताना अथवा अन्य लेखी मान्यतेनुसार किलोवॅट (kW) / किलोवॅट ॲम्पीअर (kVA) मधील मागणी.

१.८ **“समर्पित वितरण सुविधा”** म्हणजे अशाप्रकारची सुविधा, जी सर्व्हिस लाईनमध्ये समाविष्ट केलेली नसते, उपक्रमाच्या वितरण पध्दतीची उभारणी जी स्पष्टपणे आणि केवळ एका वीजग्राहकास अथवा त्या जागेत रहात असलेल्या अथवा लगतच्या जागेत रहात असलेल्या वीज ग्राहकांच्या गटास समर्पित करण्यात येते.

१.९ **“वितरण परवानाधारक”** म्हणजे भारतीय विद्युत कायदा १९०३ नुसार मान्यता दिलेल्या बॉम्बे इलेक्ट्रिक लायसन्स १९०५ ने स्थापित केलेली बीईएसटी.

१.११ **“हर्टझ”** म्हणजे प्रति सेकंद्र एक सायकलची वारंवारता.

१.१२ **“उच्च दाब”** अथवा **“एचटी”** म्हणजे म्हणजे भारतीय विद्युत नियम, १९५६ च्या नियम २ च्या उप-नियम (१) च्या (एव्ही) कलमाअंतर्गत आणि कायद्याच्या १८५ कलमाच्या उप-कलम (२) च्या कलम (सी) मध्ये नमूद केलेल्या तत्सम व्होल्टेज स्पष्टीकरणाप्रमाणे “उच्च” अथवा “अतिउच्च” व्होल्टेज यांची व्याख्या करण्यात आली आहे.

१.१३ **“एचटी ग्राहक”** म्हणजे एचटी येथे पुरवठा प्राप्त करणारे ग्राहक.

१.१४ **“संचमांडणी”** म्हणजे संपूर्ण इलेक्ट्रिक तारखंड, फिटींग, मोटर्स आणि स्थापित उपकरण संच आणि त्याच जागेवर ग्राहकाने अथवा त्याच्यावतीने वायर केलेले संच.

१.१५ **“परवानाधारक विद्युत कंत्राटदार”** म्हणजे विद्युत कामे करण्याकरिता राज्य सरकारने परवाना दिलेले विद्युत कंत्राटदार.

१.१६ **“लघुदाब”** अथवा **“एलटी”** म्हणजे भारतीय विद्युत नियम, १९५६ च्या नियम २ च्या उप-नियम (१) च्या (एव्ही) कलमाअंतर्गत आणि कायद्याच्या १८५ कलमाच्या उप-कलम (२) च्या कलम (सी) मध्ये नमूद केलेल्या तत्सम व्होल्टेज स्पष्टीकरणाप्रमाणे “उच्च” अथवा “अतिउच्च” व्होल्टेज यांची व्याख्या केल्यानुसार यांच्या व्यतिरिक्त असलेले सर्व व्होल्टेज.

१.१७ **“एलटी ग्राहक”** म्हणजे जे ग्राहक निम्न आणि मध्यम व्होल्टेजचा पुरवठा घेतात.

१.१८ **“जास्तीत जास्त मागणी”** किलोवॅट अथवा किलोव्होल्ट ॲम्पीअर्समध्ये कोणत्याही कालावधीशी संबंधित, आयोगाने कोणत्याही सर्वसाधारण अथवा विशेष आदेशामध्ये अन्यथा उपबंधित केले नसेल तर किलोवॅट अवर्सच्या मोठ्या संख्येच्या सरासरीच्या दुप्पट अथवा त्या कालावधीतील कोणत्याही सलग ३० मिनीटांमध्ये घेतलेले आणि पुरवठा केलेले किलो-व्होल्ट ॲम्पीअर-अवर्स.

१.१९ **“एमइआरसी”** म्हणजे महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग.

१.२०	**“मीटर”** म्हणजे मोजणे, आणि/अथवा नोंद आणि विद्युत पुरवठा केल्याची साठवणूक करणारे एकात्मिकृत उपकरण अथवा दिलेल्या कालावधीत पुरवठ्यामध्ये जोडण्यात आलेल्या विद्युत ऊर्जेचे परिमाण, ज्यामध्ये सर्व करंट वीजमापक आणि मापक साधनसामग्री जसे की करंट रोहित्र, कपॅसिटर व्होल्टेज रोहित्र अथवा पोटॅनशियल अथवा व्होल्टेज रोहित्रासह आवश्यक ते वायरिंग आणि साधनसामग्री आणि प्रि-पेमेंट मीटर्सचा सुध्दा यामध्ये समावेश होतो.

१.२१	**“महिना”** देयके आकारण्याच्या बाबतीत म्हणजे कॅलेंडरप्रमाणे महिना अथवा कोणताही तीस दिवसांचा कालावधी.

१.२२	**“भोगवटादार”** म्हणजे विजेचा उपयोग जेथे होतो अथवा ज्या जागेवर होणार आहे त्या जागेची मालकी असलेली व्यक्ती.

१.२३	**“पुरवठ्याचा पॉईंट”** म्हणजे ग्राहकाच्या जागेमध्ये बसविलेल्या उपक्रमाच्या कटआऊटसच्या आऊटगोईंग टर्मिनलचा पॉईंट.

तथापि, एच.टी. ग्राहकांच्या बाबतीत पुरवठ्याचा पॉईंट म्हणजे, पॉईंट जेथे उपक्रमाच्या मीटरींग केबल्सचे आऊटगोईंट टर्मिनल्स एच.टी. ग्राहकांच्या उपकरण संचाच्या पुढे ठेवलेले असतात.

१.२४	**“विनियम”** म्हणजे, वीज कायदा २००३ अथवा इतर कोणताही लागू असलेला परिनियमाअंतर्गत तयार केलेले विनियम.

१.२५	**“मंजूर भार”** म्हणजे, किलोवॅट (kW) / हॉर्स पॉवर (HP) उपक्रम आणि ग्राहक यांच्यामध्ये दोघांनी मान्य केलेला भार.

१.२६	**“तात्पुरता पुरवठा”** म्हणजे, उपक्रम आणि अर्जदार या दोघांमध्ये मान्य असलेला दोन वर्षांपेक्षा जास्त नसलेला तात्पुरत्या कालावधीकरिताचा वीज पुरवठा.

१.२७	**“उपक्रम”** म्हणजे, अद्ययावत सुधारित बृहन्मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या अंतर्गत प्रस्तापित बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रम.

टीप – अन्य शब्दप्रयोगांच्या व्याख्या ज्या इथे दिलेल्या नाहीत त्यांचे अर्थ एमइआरसीने नमूद केलेल्या अर्थाप्रमाणेच आहेत. (विद्युत पुरवठा संकेत अथवा अन्य पुरवठ्याच्या शर्ती) विनियम, २००५, एमइआरसी (वितरण अनुज्ञाप्ती धारकांच्या कामगिरीचे प्रमाण, पुरवठा देण्याचा कालावधी आणि नुकसान भरपाई ठरविणे) विनियम, २००५, विद्युत कायदा, २००३ आणि भारतीय विद्युत कायदा १९५६.

२.० <u>पुरवठ्यासाठीचा अर्ज</u> :

२.१ वीज पुरवठा, विद्युत ऊर्जेच्या पुरवठ्यात वाढ अथवा घट करणे, पुरवठा सेवा दुस-या ठिकाणी करणे, पुरवठा सेवेमध्ये वाढ करणे, नावात बदल अथवा वीज पुरवठ्याचे पुनःस्थापन करणे ह्याकरिता येथे जोडलेल्या (जोडपत्र-ए) नुसार बेस्ट उपक्रमास अर्ज करणे ज्याच्या प्रती संबंधित प्रभाग कर्यालयाकडून अथवा उपक्रमाच्या संबंधित ग्राहक केंद्रामधून प्राप्त करता येऊ शकतील. त्याचप्रमाणे सदर अर्जाच्या प्रती उपक्रमाच्या वेब साईटवरुन डाऊन लोड करता येतील.

२.२ आयोगाने मान्य केलेल्या जोडपत्र १ च्या आकारांच्या अनुसूचीनुसार हाताळणी फीचे प्रदान उपक्रमाच्या संबंधित प्रभाग कार्यालयामध्ये केल्यावर प्रारंभिक तपासणी केल्यानंतर पुरवठा अथवा अतिरिक्त पुरवठ्याकरिता जागेचे मालक अथवा भोगवटादार यांनी भरलेला आणि सही केलेला अर्ज स्वीकारण्यात येईल.

२.३ अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर उपक्रमाचे मान्यताप्राप्त प्रतिनिधी अगोदर सूचना देऊन अर्जाची सत्यता तपासण्यासाठी जागेची तपासणी करतील आणि ग्राहकास वीज पुरवठा करण्याकरिता तांत्रिक आवश्यकतांचा अभ्यास करतील. त्यानंतर काही काम करावयाचे असल्यास त्याचा तपशील उपक्रमाकडून अर्जदारास देण्यात येईल. त्याकरिता येणारा खर्च आयोगाने मान्यता दिलेल्या जोडपत्र २च्या आकाराच्या तपशीलानुसार अर्जदारास करावा लागेल.

२.४ विनियमांमध्ये ठरवून दिलेल्या कालावधीत पुरवठा/पुरवठ्यामध्ये वाढ/कपात करणे ह्या अर्जांवर उपक्रमाकडून प्रक्रिया करण्यात येईल.

२.५ झोपडपट्टी विभागात उपक्रमाच्या 'सिम्हा-९७' या योजनेनुसार नेहमीप्रमाणे वीज पुरवठा करण्यात येतो. सदर योजनेअंतर्गत कमीत-कमी जवळपास राहणारे काटेकोरपणे आणि कायदेशीर झोपडपट्टीधारक वीज पुरवठ्यासाठी अर्ज करु शकतात. अन्य पध्दतीने वीज पुरवठा करण्याचा पर्याय हा एखाद्या ठिकाणाची सुसाध्यता उपक्रमाने निर्धारित करण्यावर अवलंबून असतो.

२.६ उपक्रमाच्या संबंधित प्रभाग कार्यालयांमधून अर्जदारास फॉर्म भरण्यासाठी आवश्यक असलेली माहिती अथवा सहकार्य देण्यात येते.

२.७ मोटर्सकरिता वीज पुरवठ्याची आवश्यकता असेल तर मोटार कोणत्या कामासाठी आवश्यक आहेत ते अर्जदाराने नमूद करावे आणि हॉर्स पॉवर/केडब्ल्यु, पॉवर फॅक्टर, विद्युत दाब प्रत्येक मोटारीसाठी संपूर्ण भारासाठी लागू शकणारा प्रारंभिचा विद्युत प्रवाह आणि सामान्य विद्युत प्रवाह (ॲम्पीअर्समध्ये) हे सुध्दा स्पष्ट करावे.

२.९ वीजग्राहकाने/अर्जदाराने त्याच्या अर्जासोबत सादर केलेल्या कोणत्याही ना-हरकत-प्रमाणपत्र/अनुमती/सांविधिक प्राधिकरणांची अनुमती इत्यादिंची वैधता अथवा प्रमाण याबाबत खातरजमा करण्याची जबाबदारी उपक्रमाची नसेल किंवा खातरजमा करण्यासाठी उपक्रम बांधिल नसेल आणि अशाप्रकारे सोबत जोडलेली प्रमाणपत्र/अनुमती पत्र अयोग्य असल्याचे सिध्द होत नाही, तोपर्यंत सदर कागदपत्रं पुरेशा प्रमाणात आणि वैध आहेत असेच उपक्रम गृहित धरेल. अशा प्रकरणांमध्ये सादर केलेली कागदपत्रे बनावट असल्याचे कालांतराने आढळून आल्यास त्याला वीजग्राहक जबाबदार राहील.

३.० **<u>विद्युत उर्जेच्या पुरवठ्याकरिता करार :</u>**

३.१ नवीन जोडणी प्राप्त करणे, विद्युत देयकावरील नावामध्ये बदल करणे आणि मंजूर केलेल्या विद्युत भारामध्ये वाढ करणे इ.करिता संबंधित वीजग्राहकाने उपक्रमाबरोबर करार करणे आवश्यक असेल. तथापि, यापूर्वी मंजूर केलेला विद्युत भार ५० किलोवॅटपेक्षा कमी असल्यास करार करण्याची आवश्यकता नसेल आणि सादर केलेला व स्वीकारलेला अर्ज म्हणजेच करार असे समजण्यात येईल.

३.२ जोडपत्र ** म्हणून सोबत जोडलेले नमुना करारपत्र संबंधित प्रभाग कार्यालयामध्ये उपलब्ध करण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे, इलेक्ट्रॉनिक माध्यमातून वीजग्राहकांकरिता नमुना करारपत्राची एक प्रत उपक्रमाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आली आहे.

४.० **<u>मीटर केबिन सर्व्हिस तारखंडः</u>**

४.१ **<u>तारखंड टाकण्यात येणारी मीटर केबिनची जागा</u>**:

निम्न किंवा मध्यम विद्युत दाब :-

४.१.१ मीटर केबिन सर्व्हिस तारखंड टाकण्याची जागा हवेशीर असेल तसेच त्याठिकाणची जमीन सिमेंट क्राँक्रिटयुक्त असेल आणि सभोवताली वीटांचे पक्के बांधकाम असेल. त्याठिकाणी उपक्रमाचे अधिकृत प्रतिनिधी वगळता अन्य कोणासही जाता येणार नाही अशा ठिकाणी संचमांडणी केलेल्या उपक्रमाच्या साधनसामग्रीला, उंदीर, घुशी यासारख्या उपद्रवी प्राण्यांपासून तसेच पाऊसपाण्यापासून पुरेसे संरक्षण मिळण्याची व्यवस्था करणे आवश्यक आहे.

४.१.२ सर्व्हिस तारखंडाच्या ठिकाणी केबिनमध्ये उपक्रमाच्या लेखी संमतीशिवाय कोणताही फेरफार केल्यास त्याठिकाणच्या सर्व वीजग्राहकांनी संबंधित केबिनचे बांधकाम स्वखर्चाने पूर्ववत करण्यासाठी एका आठवड्याची सामायिक नोटीस सर्व संबंधित वीजग्राहकांना दिल्यानंतर त्याठिकाणचा संधारणा तारखंड आणि वीजमापक काढून टाकण्याचा हक्क उपक्रमाने राखून ठेवला आहे.

४.१.३ मोठ्या प्रमाणावर वीजमापकांची संचमांडणी करावयाची आहे अशा इमारतींमध्ये, उपक्रमाला, सदर इमारतीच्या तळमजल्यावर पुरेशी हवेशीर असलेल्या बंदिस्त जागेची आवश्यकता असते. बहुमजली इमारतींमध्ये तळमजल्यावर उपकरण वेगळे करण्याकरिता पुरेशी जागा असल्यासह या वरील मजल्यावर तळमजल्याप्रमाणे वीजमापकांची संचमांडणी करण्यास पुरेशी जागा उपलब्ध असण्याच्या अधीन ठेवून आणि वरील मजल्यांवर विद्युत तारखंडांची व्यवस्था करण्यासाठी योग्य आकारमानाचा डक्ट उपलब्ध केल्यास, बेस्ट उपक्रम वरील मजल्यांवर वीजमापकांची संचमांडणी करण्यास मान्यता देईल.

४.२ **उच्च विद्युत दाब** :

ज्या वीजग्राहकांना उच्च व्होल्टतेने वीजपुरवठा करणे आवश्यक आहे अशा वीजग्राहकांनी उपक्रमाचे उच्च व्होल्टता स्वीचगिअर, वीजमापक उपकरणे इ. सामग्रीची व्यवस्था करण्यासाठी उपक्रमाच्या अधिका-यांनी मान्य केलेल्या आरेखनाच्या आधारे बांधकाम केलेली जल-अग्नि-हवामान प्रतिबंधक आणि कुलुपबंद जागा उपलब्ध करणे आणि त्याची देखभाल करणे आवश्यक आहे. उपक्रमाला उच्च विद्युत दाब उपकरणे आणि वीजमापक उपकरणे इ.ची व्यवस्था करणे व देखभाल करणे याकरिता सदर ठिकाणी कोणत्याही वेळी ये-जा करण्याची मुभा असेल. तसेच, स्वतंत्र बांधकाम/जागा उपलब्ध करणे शक्य नसेल अशा ठिकाणी वीजग्राहक त्याच्या स्वतःच्या उपकरणांपासून उपक्रमाची उपरोक्त उपकरणे वेगळी ठेवण्याची व्यवस्था करतील.

४.३ **उपकेंद्र उभारण्यासाठी वीजग्राहकाच्या जागेचा वापर** :– मध्य विद्युत दाबाच्या भाराने विद्युत पुरवठा आवश्यक आहे आणि ७५ किलोवॅट व त्यावरील प्रमाणात मंजूर विद्युत भार आवश्यक आहे अशा जागेच्या ठिकाणी उपक्रमाला आवश्यकता भासल्यास विद्युत उपकेंद्र उभारण्यासाठी योग्य आकारमानाची जागा किंवा बृहन्मुंबई १९९१ च्या डीसी रेग्युलेशन्सच्या विनियम २६ अंतर्गत निर्देशित केलेल्या मोजमापाची मोकळी जागा उपलब्ध करणे आवश्यक आहे. भाडेकरु, उपक्रमाची रोहित्रे, स्विचगिअर्स, तारखंड आणि अन्य उपकरणे यांची व्यवस्था करण्यासाठी विनियमातील तरतुदींनुसार सदर बंदिस्त कक्ष किंवा मोकळी जागा याकरिता भाडेकरार करील अन्य वीजग्राहकांना विद्युत पुरवठा करण्यसाठी अशाप्रकारे करार केलेल्या, वीजग्राहकाच्या जागेतील विद्युत उपकेंद्राचा वापर करण्याचा अधिकार उपक्रमाला असेल. उपक्रमाने प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तीला, त्याने अधिनियमाच्या कलम १६३ अन्वये जागेच्या मालकाला कारण सांगितल्यास कोणत्याही उचित वेळी उपरोल्लेखित बंदिस्त जागा/विद्युत उपकेंद्रांच्या ठिकाणी ये-जा करण्याची मुभा असेल.

४.४ **वीजग्राहकाने प्रदान करावयाचे सर्व्हिस तारखंडाकरिताचे शुल्क :-**

अर्जदाराला विद्युत पुरवठा करण्यासाठी मुख्य वितरण केंद्रापासून अर्जदाराच्या जागेपर्यंत सर्व्हिस तारखंड टाकण्याचे काम समाविष्ट असेल अशा प्रकरणी विद्युत नियामक आयोगाने मान्यता दिलेल्या आकार अनुसूचीच्या जोडपत्र -२ अन्वये सदर अर्जदाराकडून त्या कामाकरिता लागणारा सर्व खर्च वसूल करण्याचा अधिकार उपक्रमाला आहे.

टिप्पणी:

१. वीजग्राहकाने हेतुपुरस्सर केलेल्या कृतीमुळे किंवा चुकीच्या गोष्टीमुळे मीटर केबिनमध्ये काही बदल करणे आवश्यक असल्यास, सदर वीजग्राहकाने त्याकरिता आवश्यक खर्चाची प्रतिपूर्ती केल्यानंतर उपक्रम असे बदल करुन देईल.

२. एखाद्या वीजग्राहकाला, विद्यमान सर्व्हिस तारखंडाची स्थिती/जागा बदलणे आवश्यक असल्यास नवीन स्थिती/जागा योग्य आढळून आल्यास उपक्रम सदर काम पार पाडेल आणि मान्यता दिलेल्या आकार अनुसूचीनुसार या कामाकरिता आलेला संपूर्ण खर्च सदर वीजग्राहकाकडून उपक्रम वसूल करील.

३. संधारणा तारखंड स्थानांतरित करण्याकरिता विद्युत नियामक आयोगाने वेळोवेळी मान्यता दिलेल्या आकार अनुसूचीनुसार संपूर्ण खर्च प्रदान करण्यास वीजग्राहक तयार आहे अशी अत्यावश्यक प्रकरणे वगळता उपक्रमाने एकदा टाकलेला सर्व्हिस तारखंड एका ठिकाणाहून दुसरीकडे स्थानांतरित करता येणार नाही. तथापि, सेटबॅक किंवा महापालिकेच्या आदेशान्वये इमारत पाडल्यामुळे किंवा रस्ता रुंदीकरणामुळे सर्व्हिस तारखंड स्थानांतरित करण्याची आवश्यकता भासल्याच्या प्रकरणी अशा स्थानांतरणाचे काम बेस्ट उपक्रम स्वखर्चाने पार पाडील.

४. उपरोक्त कलम ४.४ मध्ये यापूर्वी संदर्भित केलेल्या वीजग्राहकांकरिता टाकण्यात आलेल्या कोणत्याही सर्व्हिस तारखंडाकरिता करण्यात आलेला खर्च संबंधित वीजग्राहकांकडून वसूल करण्यात आला आहे ही बाब विचारात न घेता, सदर सर्व्हिस तारखंडाचा वापर, त्याच इमारतीमधील किंवा परिसरातील अन्य वीजग्राहकांना विद्युत पुरवठा करण्यासाठी किंवा अन्य कोणत्याही कारणासाठी करण्याचा अधिकारी उपक्रमाला असेल. मात्र, ज्याठिकाणी अशाप्रकारे संबंधित सर्व्हिस तारखंडामधून परिसरातील अन्य वीजग्राहकांना वीजपुरवठा केल्यास त्या मूळ जागेतील वीजग्राहकांच्या विद्युत पुरवठ्यावर विपरीत परिणाम होणार असेल तर अशा सर्व्हिस तारखंडांचा वापर अन्य वीजग्राहकांसाठी करण्याचा अधिकार उपक्रमाला राहणार नाही.

५. वीजग्राहकाच्या संधारणा तारखंडाच्या प्रत्येक टप्प्यातील वाहकामधील मुख्य शाखा कटआऊट आणि द्वारा सीलबंद करण्याचे काम उपक्रमाकडून विनामूल्य तत्त्वावर करण्यात येईल.

६. उच्च विद्युत दाब वीजग्राहक, सर्वसाधारणतः उच्च व्होल्टता स्विचगिअर किंवा अन्य उपकरणे यांची मागणी नोंदविण्यापूर्वी आणि त्याचा आराखडा निश्चित करण्यापूर्वी काही माहिती जाणून घेण्यासाठी, उपक्रमाकडे मार्गदर्शन घेण्यासाठी संपर्क साधू शकतात.

७. उच्च विद्युत दाब वीजग्राहकातर्फे, वीजपुरवठ्यामध्ये अचानक बिघाड निर्माण झाल्याच्या प्रसंगी संचमांडणी केलेल्या विद्युत उपकरणांचे नुकसान होऊ नये याकरिता, स्वयंचलित अतिभारित संरक्षक उपकरणे यांची जोडणी असलेले आणि पुरेशा नुकसान-प्रतिबंधक क्षमतेचे असे योग्य प्रकारचे सर्किट ब्रेकर्स उपलब्ध करण्यात येतील. वीजग्राहकाची संरक्षक उपकरणाचे अशा दर्जाची असणे आवश्यक आहे की, उपक्रमाच्या कंट्रोल स्विचगिअरमधील संरक्षक उपकरणे कार्यान्वित होण्यापूर्वी वीजग्राहकाचा सर्किट ब्रेकर बंद होईल.

५.० **विस्तार आणि फेरफार:**

५.१ वीजग्राहकाला, विद्युत पुरवठा सुरु झाल्यानंतर कालांतराने, त्याच्या घरातील लाईट, पंखे, हीटर्स, मोटर्स इ.च्या संख्येमध्ये किंवा क्षमतेमध्ये वाढ करावयाची असल्यास व त्यानुसार मंजूर विद्युत भारामध्ये वाढ/कपात होणार असल्यास सदर वीजग्राहकाने जोडपत्र ए मध्ये उल्लेखिल्यानुसार अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे. उपक्रम, वीजग्राहकाच्या विद्युत पुरवठ्याची गरज किती आहे त्याबाबत छाननी करील आणि मंजूर विद्युत भारामध्ये वाढ/कपात करताना कोणत्याही स्वरुपाचे अतिरिक्त काम करणे आवश्यक असल्यास, त्याकरिता प्रदान करावयाच्या शुल्काबाबत वीजग्राहकाला अवगत करील. शुल्काचे प्रदान केल्यानंतर उपक्रम संबंधित संचमांडणीच्या ठिकाणी तपासणी व चाचणी करीत आणि विद्यमान संचमांडणीमध्ये विद्युत भाराची वाढ/कपात करण्यास अनुमती देईल.

५.२ अशाप्रकारे, विद्युत भारामध्ये फेरफार करताना किंवा दुरुस्तीचे काम करताना, ज्या सर्किटमध्ये विद्युत भाराची वाढ/घट करावयाची आहे अथवा दुरुस्ती करावायाची आहे त्या सर्किटला होणारा विद्युत पुरवठा संपूर्णतः खंडीत करणे आवश्यक आहे आणि विद्युत भारामध्ये केलेली वाढ/कपात किंवा दुरुस्ती काम यांची उपक्रमातर्फे चाचणी घेण्यात येत नाही व त्यास मान्यता देण्यात येत नाही तोपर्यंत सदर वीजपुरवठा पूर्ववत करण्यात येणार नाही.

६.० **सर्व्हिस तारखंडाची जागा/स्थिती निश्चित करणे:**

६.१ वीजग्राहकाकडून अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर, उपक्रमाचा प्राधिकृत प्रतिनिधी अर्जदाराला पूर्वकल्पना देऊन जागेची तपासणी करील आणि मुख्य सर्व्हिस तारखंड, कट आऊटस्, सर्किट ब्रेकर्स आणि वीजमापक यांची जागा/स्थिती निश्चित करीत त्याचप्रमाणे सदर वीजग्राहकाशी आणि /किंवा त्याच्या अनुज्ञाप्तीधारक विद्युत कंत्राटदाराशी सल्लामसलत केल्यानंतर त्या जागेकरिता आवश्यक असलेला विद्युत भार मंजूर करील.

६.२ सर्व्हिस तारखंडाचे शेवटचे टोक, मुख्य कट आउटस्, सर्किट ब्रेकर्स, वीजमापक यांची स्थिती/जागा अशाप्रकारे निश्चित करण्यात येईल की, जेणेकरुन उपक्रमाच्या प्रतिनिधीला कोणत्याही वेळी त्याठिकाणी ये-जा करणे सुलभ होईल. कटआउटस् आणि वीजमापक फलक यांची जोडणी कुलुपबंद खोलीमध्ये आणि बंदिस्त जागेमध्ये करण्यात येईल आणि त्याची चावी सहजपणे उपलब्ध होऊ शकेल. वीजमापकांचे वाचन सहजपणे करता येईल आणि वीजमापकांचे प्रतिकूल हवामानापासून संरक्षण करता येईल. एवढया उंचीवर वीजमापकांची जागा निश्चित करण्यात येईल.

६.३ निम्न आणि मध्यम विद्युत दाब ऊर्जेचा पुरवठा केलेले वीजग्राहक, २५० मिलिमिटर्सपेक्षा कमी जाड नाही याप्रमाणे पाण्याचा संपर्क होणार नाही अशा वीटांच्या भिंतीसह असलेल्या जागेची किंवा उपक्रमाने मान्य केलेले एखाद्या बांधकामाची व्यवस्था करतील आणि देखभाल करतील. याठिकाणी उपक्रमाचे वीजमापक फलक आणि सर्व्हिस कटआउटस् यांची संचमांडणी करण्यात येईल. याठिकाणी पाण्याचा संपर्क होणार नाही तसेच वीजमापकांमध्ये फेरफार करणे शक्य होणार नाही आणि यांत्रिक बिघाड करता येणार नाही याची खबरदारी वीजग्राहक घेईल.

६.४ ज्याठिकाणी, बृहन्मुंबई विकास नियंत्रण नियमावलीनुसार किंवा राज्य शासनाची कोणत्याही यथोचित प्राधिकरणाकरिता मोकळ्या जागेची किंवा बंदिस्त कक्षाची आवश्यकता असेल अशाठिकाणी उपक्रमाला सदर जागा किंवा बंदिस्त कक्षाचा वापर करण्यासंदर्भातील अटी व शर्ती सदर प्राधिकरणाच्या नियमावलीनुसार ठरविण्यात येतील. अशाप्रकारे परवानाधारक आणि अर्जदार हे दोघं परस्पर संमतीने आणि बाजारातील प्रचलित दर विचारात घेऊन दर निश्चित करतील.

७.० **पाईप व्यवस्था करणे:**

खाजगी मालमत्तेच्या ठिकाणी उपक्रमाच्या आवश्यकतेनुसार अर्जदाराने स्वखर्चाने पाईप उपलब्ध करणे आवश्यक असेल.

८.० **<u>उपक्रमाच्या मालमत्तेची देखभाल करणे :</u>**

८.१ विद्युत अधिनियम आणि त्याअंतर्गत आखून दिलेले विद्युत पुरवठा सांकेतांक विनियम यानुसार नेमण्यात आलेल्या अधिकृत प्रतिनिधीशिवाय किंवा प्राधिकृत केलेल्या व्यक्तीशिवाय अन्य कुठल्याही व्यक्तीला वीजग्राहकाच्या जागेमधील विद्युत संयंत्र, विद्युत तारखंड, वीजमापक कार्यान्वित करणे, हाताळणे किंवा काढून टाकणे किंवा उपक्रमाच्या अशा मालमत्तेवर जोडलेल्या सील, नाम निर्देशित पट्टी आणि विशिष्ट क्रमांक किंवा सांकेतिक खुणा यांची मोडतोड करणे, काढून टाकणे, खोडून टाकणे किंवा सरसकट हस्तक्षेप करण्यास अनुमती असणार नाही.

८.१.१ मात्र, अशा अधिकृत प्रतिनिधीला, संबंधित वीजग्राहक किंवा त्याच्या प्रतिनिधीच्या अनुपस्थितीत, महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग, विद्युत पुरवठा सांकेतांक नियमावली-७ अंतर्गत समाविष्ट असलेले वरीलपैकी कोणतेही कृत्य करण्यास मनाई असेल.

८.१.२ त्याचप्रमाणे, वीजग्राहकाच्या जागेमध्ये अधिकृत प्रतिनिधी कामाकरिता जाणार असल्यास, उपक्रमातर्फे सदर वीजग्राहकाला त्याबाबत आगाऊ कळविण्यात येईल. मात्र, कोणत्याही ठिकाणी संबंधित वीजग्राहक वीजेचा अनधिकृत वापर करत आहे आणि/किंवा अधिनियमाच्या भाग XII किंवा XIV मध्ये उल्लेखिलेल्या स्वरुपाचा गुन्हा करत आहे याबाबत खात्रीशीर माहिती असेल तर अशा बाबतीत उपक्रमाने सदर वीजग्राहकाला भेटीबाबत आगाऊ कळविण्याची आवश्यकता नाही.

८.२ उपक्रमाच्या उपकरणांना सुरक्षित ठेवणारे उपक्रमाचे सील तुटलेल्या अवस्थेत असल्याचे आढळल्यास, अधिनियमाच्या कलम क्र. १३८ मधील तरतूदी लागू होतील.

९.० **<u>वीजग्राहकाच्या जागेतील ताररचना (वायरींग):</u>**

९.१ वीजग्राहक आणि एकंदरीतच जनता यांच्या सुरक्षेकरिता वीजग्राहकाच्या जागेतील ताररचना (वायरिंग) अधिनियमातील तरतुदींनुसार ताररचनेसंदर्भात कोणतेही नियम किंवा विनियम अंमलात येत नाहीत तोपर्यंत भारतीय विद्युत अधिनियम ,१९५६ सह आणि अधिनियमातील तरतुदींनुसार ताररचनेसंदर्भात कोणतेही नियम किंवा विनियम अंमलात येत नाहीत तोपर्यंत भारतीय प्रमाणक खात्याने शिफारस केलेले कामकाजाचे नियम आणि आग विमा कंपन्यांचे नियम यांच्याशी मिळते जुळते असणे अत्यावश्यक असून ताररचनेचे सदर काम अनुज्ञप्तीधारक इलेक्ट्रिक कंत्राटदाराने पार पाडणे आवश्यक आहे.

९.२ वीजग्राहकाचा मुख्य स्विच आणि कट आऊट याची जोडणी त्याच कक्षामधील कोरड्या जागेवर किंवा उपक्रमाच्या वीजमापक फलकापासून किंवा विद्युत पुरवठ्याच्या ठिकाणापासून एका मीटरच्या अंतरावर किंवा उपक्रमाने मान्य केलेल्या अशा कोणत्याही स्थिती/जागेवर करण्यात येईल. विद्युत पुरवठ्याच्या ठिकाणापासून वीजग्राहकाच्या जागेच्या दिशेने केलेलीताररचना (वायरिंग) किंवा त्या जागेमध्ये बसविलेली उपकरणे यांच्या देखभालीची जबाबदारी उपक्रमाची नसेल.

९.३ वीजपुरवठयासंदर्भात वीजग्राहकाने पार पाडावयाची संचमांडणी सगळ्या बाबतीत पूर्ण झाल्यानंतर आणि वीजग्राहकाच्या कंत्राटदाराने त्याबाबत तपासणी केल्यानंतर सदर वीजग्राहकाने काम पूर्ण झाल्याबद्दल आणि त्याची तपासणी पूर्ण झाल्याबद्दलचा ताररचना करणा-या कंत्राटदाराचा अहवाल उपक्रमाला सादर करणे अनिवार्य आहे. सदर अहवालाचे प्रपत्र उपक्रमाकडून उपलब्ध करण्यात येईल. चाचणी अहवालाच्या प्रपत्रातील संपूर्ण तपशील अचूक स्वरुपात सादर करणे महत्त्वाचे आहे. त्याचप्रमाणे, सदर प्रपत्रात उल्लेख केलेल्या सर्व बाबींची जागेवर पूर्तता करणे आवश्यक आहे. अन्यथा, वीजपुरवठ्याची जोडणी करण्यास विलंब होईल.

९.४ भारतीय विद्युत अधिनियम, १९५६ च्या नियम ४५ अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे विद्युत पुरवठ्याच्या ठिकाणी दिवे, पंखे, फ्यूज, स्विच आणि संचमांडणीचे अन्य भाग इ. च्या पुनःस्थापनेमुळे संचमांडणीची क्षमता आणि स्वरुप यामध्ये बदल घडून येत नसल्याने अशी कामे वगळता विद्युत संचमांडणीचे अन्य कुठलेही (विद्यमान संचमांडणीमध्ये भर घालणे, फेरफार करणे, दुरुस्ती करणे आणि करणे यासह) काम, कोणताही वीजग्राहक किंवा मालक याला वीजपुरवठा करण्याच्या उद्देशाने सदर वीजग्राहक किंवा मालक यांच्या वतीने पार पाडता येणार नाही. मात्र, शासनाने या कामाकरिता नेमलेल्या अनुज्ञप्तीधारक इलेक्ट्रिक कंत्राटदाराला आणि शासनाने दिलेले सक्षमतेचे प्रमाणपत्रधारक असलेल्या व्यक्तीच्या थेट निरीक्षणाखाली अशा स्वरुपाचे काम पार पाडण्यास हरकत नसेल.

१०.० <u>**तपासणी आणि चाचणी**</u>

१०.१ निम्न आणि मध्यम व्होल्टता वीजग्राहक

१०.१.१ चाचणी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर उपक्रमाचा अधिकृत प्रतिनिधी पूर्व सूचना देऊन चाचणी अहवालात नमूद केलेल्या पूर्ततांबाबत खातरजमा करण्यासाठी उपकरणे/साधने/ताररचना यांची तपासणी करील. चाचणी अहवालाबाबत यशस्वीपणे खातरजमा केल्यानंतर संपूर्ण संचमांडणीची तपासणी व चाचणी आणि विद्युत पुरवठ्याची जोडणी करण्यापूर्वी उपक्रम वीजमापकांची संचमांडणी करणे आणि वीजग्राहकाने केलेल्या संचमांडणीसह वीजमापकांची जोडणी करणे ही कामे पार पाडील. वीजग्राहकाच्या अनुज्ञप्तीधारक इलेक्ट्रिक कंत्राटदाराने, विद्युत पुरवठ्याच्या ठिकाणी प्रत्येक संचमांडणी विशिष्ट पध्दतीने चिन्हांकित करुन

दर्शविली आहे याची खातरजमा करणे आवश्यक आहे.

१०.१.२ वीजग्राहकाच्या संचमांडणीसह वीजमापकांची जोडणी केल्यानंतर उपक्रमाचा प्रतिनिधी संचमांडणीची तपासणी व चाचणी करण्याकरिता कधी उपस्थित राहणार आहे तो दिनांक आणि वेळ वीजग्राहकाच्या अनुज्ञप्तीधारक इलेक्ट्रिक कंत्राटदाराला उपक्रमातर्फे कळविण्यात येईल. त्यानुसार, उपक्रमाच्या प्रतिनिधीला संचमांडणी संदर्भात आवश्यक असणारी माहिती किंवा मदत करण्यासाठी सदर तपासणी/चाचणीच्या प्रसंगी पर्यवेक्षकास उपस्थित राहण्यास सांगणे ही अनुज्ञप्तीधारक इलेक्ट्रिक कंत्राटदाराची जबाबदारी असेल.

१०.१.३ विद्युत पुरवठा सुरु आहे अशा संचमांडणीबाबत, स्वतंत्र किंवा अधिक क्षमतेचा वीजमापक आवश्यक असल्यास, उदा. उप-विभाग किंवा संचमांडणीचा विस्तार आवश्यक असल्यास, तपासणी व चाचणी केल्यानंतर वीजमापकांची संचमांडणी करण्यात येईल अथवा वीजमापक बदलण्यात येतील.

१०.१.४ संचमांडणीच्या ठिकाणी चाचणी करण्यापूर्वी ताररचनेचे काम पूर्णत्वास नेणे अत्यावश्यक आहे. चाचणी पार पाडण्यापूर्वी, दिवे, पंखे, कुलर्स, मोटर्स इ. सर्व विद्युत साधने जोडलेली असणे, फ्यूजेस लावलेले असणे आणि सर्व स्विचेस ऑन स्थितीत असणे अत्यावश्यक आहे. संचमांडणीच्या ठिकाणी तात्पुरती ताररचना किंवा विद्युत साधन किंवा उपयोगात न येण्याजोगे काहीही असू नये आणि कोणतेही काम अर्धवट सोडलेले असू नये. उपक्रमाच्या अखत्यारित संचमांडणीच्या ठिकाणी, संपूर्ण संचमांडणीची भूसंपर्कासंदर्भातील प्रतिरोधक चाचणी घेण्यात येईल. सदर चाचणी प्रत्येक फेजकरिता स्वतंत्रपणे घेण्यात येईल.

१०.१.५ इन्सुलेशन टेस्टरद्वारे संपूर्ण स्थापना आणि अर्थ यामध्ये ५०० व्होल्ट डिसीचा दबाव लागू केला जाईल. त्यानंतर एक मिनिटानंतर विद्युतीकरण असे असावे की, संपूर्ण स्थापनेमध्ये वीज गळती होणार नाही.

१०.१.६ खंडित केलेला वीजपुरवठा सहा महिन्यांच्या आत पूर्ववत करताना ताररचना,एकूण विद्युत भार यामध्ये बदल/वाढ करावयाची नसल्यास वीजग्राहकाने अ अनुज्ञप्तीधारक इलेक्ट्रिक कंत्राटदाराचा चाचणी अहवाल सादर करण्याची आवश्यकता नाही.

१०.१.७ नवीन विद्युत जोडण्यांच्यासंदर्भात, उपक्रमातर्फे आवश्यक कामांची तपासणी करताना काही बाबी अपूर्ण आहेत असे आढळल्यास त्रुटी दुरुस्त करणे/कामे पूर्ण करणे यासाठी आणखी एक संधी देण्यात येईल.पुन्हा तपासणी करताना त्रुटी दूर केल्या नाहीत असे आढळले तर अर्ज रद्दबातल करण्यात येईल आणि अनामत रक्कम वगळता सर्व रक्कम जप्त करण्यात येईल.

१०.२ **उच्च विद्युत दाब वीजग्राहकः-**

१०.२.१ उच्च विद्युत दाबताररचना आणि उपकरणे यांची यापूर्वीच्या शर्तीनुसार चाचणी घेण्यात येईल.

१०.२.२ विद्युत पुरवठा यंत्रणेमध्ये उच्च विद्युत दाब विद्युत उपकरण जोडण्यापूर्वी उपक्रम आणि विद्युत निरीक्षक यांनी सदर उपकरणाची तपासणी करणे व त्यास मान्यता देणे आवश्यक असेल.

१०.२.३ वीजग्राहकाने सर्व उच्च व्होल्टता उपकरणांसंदर्भात विद्युत निरीक्षक आणि उत्पादक यांनी दिलेली चाचणी प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल.

१०.२.४ याव्यतिरिक्त, भारतीय विद्युत अधिनियम १९५६ च्या नियम क्र.६५ मध्ये विनिर्दिष्टित केलेल्या व्होल्टतेच्या आधारे वीजग्राहकाच्या उच्च व्होल्टता संचमांडणीची चाचणी घेण्यात येईल.

११.० **आवार आणि उपकरणाकडे जाण्याचा मार्ग / प्रवेश :-**

११.१ भाग बारावा, भाग चौदावा आणि कायद्यातील कलम १६३ मधील तरतुदींच्या अधीन नियमांनुसार, उपक्रम ग्राहकांच्या आवारात प्रवेश करण्याच्या मुद्यांपेक्षा जास्त प्रयत्न करु शकत नाही. तसेच, अशी जागा असणा-या प्रौढ व्यक्ती सदस्य किंवा प्रौढ व्यक्तींचा प्रतिनिधी यांच्या उपस्थितीशिवाय सुर्योदय आणि सुर्यास्ताच्या कालावधीमध्ये कोणत्याही घरगुती जागेची तपासणी करण्यात येणार नाही.

११.२ वीजग्राहकाच्या जागेमध्ये प्रवेश करतांना प्राधिकृत प्रतिनिधीकडून त्याचे नाव स्पष्टपणे प्रदर्शित करण्यात येईल आणि छाननी, ओळखीचा पुरावा किंवा उपक्रमाच्या माहितीकरिता सादर करण्यात येईल. तसेच, सदर जागेमध्ये प्रवेश करण्याकरिताचे कारण वीजग्राहकाला कळविण्यात येईल. अधिकृत प्रतिनिधीकडून जॉब शीट किंवा जागेमध्ये पार पाडण्याकरिता आवश्यक असणारे काम पार पाडण्यात येईल आणि जागेमध्ये प्रवेश करण्यापूर्वी वीजग्राहकाला याबाबतची माहिती देण्यात येईल.

१२.० **वीजग्राहकाच्या जागेमध्ये गुन्ह्याचा संशय**

१२.१ ज्या ठिकाणी भाग १२ मध्ये तरतूद करण्यात आलेल्या गुन्ह्याच्या स्वरुपाच्या बाबतीत संशयामधील कारणांकरिता किंवा वीजग्राहकाच्या जागेमध्ये सदर अधिनियमाच्या भाग १४ चे उल्लंघन केलेले असल्यास उपक्रमाकडून सदर अधिनियमाच्या कलम १२६ अंतर्गत राज्य सरकारकडून पदनिर्देशित करण्यात आलेला अधिकारी किंवा सदर अधिनियमाच्या कलम १३५(२) अंतर्गत राज्य सरकारकडून पदनिर्देशित करण्यात आलेला प्राधिकृत अधिकारी,

जसे प्रकरण असेल त्याप्रमाणे दोन स्वतंत्र साक्षीदारांच्या उपस्थितीमध्ये उपक्रमाकडून जागेचे तपासणी करण्यात येईल.

१२.२ त्यानंतर, अशा अधिका-याकडून तयार करण्यात आलेला वीजग्राहकांच्या जागेमधील तपासणी अहवाल याबाबतीत काही असल्यास वीजग्राहक आणि किंवा त्यांचा प्रतिनिधी आणि असे साक्षीदार यांच्यासमक्ष त्यांच्या शे-यासह स्वाक्षरी करण्यात येईल. वीजग्राहक किंवा त्यांचे प्रतिनिधी यांनी तपासणी अहवालावर स्वाक्षरी करण्यास नकार दिल्याच्या बाबतीत याबाबतची नोंद अहवालामध्ये नमूद करण्यात येईल आणि वीजग्राहकाला त्यांनी विनंती केल्यानंतर त्याची प्रत देण्यात येईल.

१२.३ जो कोणी विद्युत ऊर्जेचा वापर अप्रामाणिक, काल्पनिक, उपभोग किंवा अशा उद्देशासह अधिनियमाच्या कलम १३५ च्या पोटकलम (१) च्या (ए,बी किंवा सी) कलमामधील तरतूदीनुसार अशा कार्यामध्ये अटकाव करीत असल्यास सदर अधिनियमामधील तरतूदीनुसार परिणामाकरिता पात्र असेल.

१२.४ तद्नुसार, अप्रामाणिक, काल्पनिक, उपभोग किंवा अशा उद्देशासह संपूर्ण कालावधीकरिता सदर अधिनियमाच्या कलम १२६ किंवा १३५ अनुसार निर्धारण करण्यात येईल. तसेच, या संदर्भात राज्य सरकारने प्राधिकृत केलेल्या अधिका-याकडून सदर अधिनियमांर्तगत अप्रामाणिक, काल्पनिक, उपभोग किंवा अशा उद्देशासह केलेल्या तपासणीच्या दिनांकापासून दोन वर्षापूर्वीचे निर्धारण कमाल कालावधीपर्यंत करण्यात येईल.

१२.५ अशा निर्धारित करण्यात आलेल्या सेवांच्या प्रवर्गाकरिता अधिनियमामध्ये तरतूद करण्यात आल्यानुसार त्या दराने मूल्यांकन करण्यात येईल. तसेच, आयोगाकडून वेळोवेळी निश्चित करण्यात आलेल्या विनियम आणि सुधारणांनुसार मूल्यांकन करण्यात येईल.

१२.६ ज्या ठिकाणी, अप्रामाणिक, अनधिकृत विजेचा वापर किंवा अशा उद्देशासह केलेली चोरी स्पष्टपणे नसल्यास याबाबतीत तपासणीच्या दिनांकापासून सहा महिन्यापूर्वीचा कालावधी गृहित धरण्यात येईल.(अधिनियमाचे कलम १३५ आणि पुरवठा संहिताचे विनियम क्र. ८.६)

१३.० नावामध्ये बदल करणे

१३.१ वीजग्राहकाच्या निधनानंतर अन्य व्यक्तींच्या नावे जोडणी स्थानांतरित करण्यात येईल किंवा मालकी हस्तांतरण किंवा जागेचा ताबा याबाबतीत नवीन मालकाच्या नावे नावामध्ये बदल करण्याकरिता अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर जोडणी देण्यात येईल. तथापि, असा नावामध्ये करण्यात आलेला बदल नवीन जागेच्या जोडणीकरिता म्हणजे आवश्यक असलेल्या अर्जावर प्राप्त असणार नाही.

१३.२ उपक्रमाच्या आकार अनुसूचीमध्ये मान्यता दिल्यानुसार नावामधील बदलाकरिताच्या अर्जावर आकारणी करण्यात येईल. असे अर्ज, पुढीलप्रमाणे असतील :

१३.२.१ स्थानांतरणाच्या नावे जोडणीकरिताच्या बदलासाठी स्थानांतरण व्यक्तीचे सहमती पत्र.

१३.२.२ सहमती पत्राच्या अनुपस्थितीमध्ये जागेच्या बाबतीमधील पुढील कोणतेही एक दस्तऐवज (ए) जागेच्या मालकीच्या पुरावा (बी) अर्जादाराच्या बाबतीत अर्जदाराचा करार (सी) नोंदणीकृत करार किंवा (डी) वारसाहक्क प्रमाणपत्र.

१३.२.३ कोणताही सांविधिक कर्ता आवश्यक असल्यास जागेमध्ये पुरवठा करण्यात येणा-या विद्युत जोडणीकरिताच्या बाबतीत लायसन्सची छायाप्रत किंवा परवानगी.

१३.२.४ प्रक्रिया शुल्क किंवा त्याबाबतची पावती.

१३.२.५ सादर करण्यात आलेले सर्व दस्तऐवज अर्जदाराने प्राधिकृत करणे आवश्यक आहे.

१३.३ उपरोक्त आवश्यक माहिती प्राप्त झाल्यानंतर सदर अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून दुस-या देयक सायकलमध्ये वीजग्राहकाच्या नावामधील बदल उपक्रमाकडून कळविण्यात येईल. उपक्रमाकडून जर याबाबतीत नावामधील बदल नाकारण्यात आल्यास वीजग्राहकाला त्याची बाजू ऐकण्याकरिता पुरेशी संधी उपलब्ध करुन देण्यात येईल. तसेच, उपक्रमाकडून वीजग्राहकाला सदर नाकारण्याबाबतचे कारण लेखी स्वरुपात कळविण्यात येईल.

१३.४ उपक्रमाने विद्युत पुरवठ्याकरिता येणारा कोणताही आकार किंवा अशा आकाराव्यतिरिक्त कोणतीही आकार मयत वीजग्राहकाच्या/तत्कालिन मालक/जागेच्या कोणत्याही मालकाकडे त्याचे नावे अदत्त असल्यास असे आकार कायदेशीर प्रतिनिधी/वारसा हक्काच्या नावे स्थानांतरित करण्यात आलेल्या किंवा नवीन मालक/जागेचे मालक यांच्या नावे स्थानांतरित करण्यात आलेल्या जशी बाब असेल त्याप्रमाणे उपक्रमाकडून वसूली करण्यात येईल.

१३.५ मात्र, कायदेशीर वारसाच्या नावे विद्युत जोडणी स्थानांतरित करण्याव्यतिरिक्त विनियम १०.५ अंतर्गत स्थानांतरित करण्यात आलेले दायित्व अशा जागेच्या विद्युत पुरवठ्याकरिता अदत्त आकाराच्या कमाल सहा महिन्याच्या कालावधीपर्यंत मर्यादित असेल.

१३.६ नावामध्ये बदल करुन घेण्याकरिता कोणतीही चुकीची/फेरफार/खोटे कागदपत्रे उपक्रमाला आढळून आल्यास अशा बाबतीतील वीजमापक मूळ मालकाच्या नावे स्थानांतरित करण्यात येईल आणि प्रदान करण्यात आलेले आकार जप्त करण्यात येतील.

१४.० **नोटीस देणे, आदेश देणे किंवा दस्तऐवज**

१४.१ उपक्रमाकडून वीजग्राहकाला संबोधित करण्यात आलेली कोणतीही नोटीस किंवा सदर अधिनियमाच्या कलम १७१ अन्वये देण्यात आलेली नोटीस ही उचित समजण्यात येईल. या संदर्भात वीजग्राहकाकडून मिळालेल्या पावतीवर त्याची स्वाक्षरी घेण्यात येईल किंवा नोंदणीकृत पत्राद्वारे किंवा कोणत्याही विहित केलेल्या माध्यमाद्वारे नोटीस पाठविण्यात येईल.

१४.१.१ ज्या ठिकाणी संबोधित करण्यात आलेले उचित सरकार असल्यास अशा अधिका-याच्या कार्यालयामध्ये त्यांच्यावतीने विहित करण्यात आलेल्या उचित सरकारच्या कार्यालयामध्ये नोटीस देण्यात येईल.

१४.१.२ आयुक्तांना संबोधित केलेले असल्यास आयुक्तांच्या कार्यालयामध्ये नोटीस देण्यात येईल.

१४.१.३ ज्या ठिकाणी कंपनीला संबोधित करण्यात आले असेल तर अशा ठिकाणी कंपनीच्या नोंदणीकृत कार्यालयामध्ये किंवा कंपनी भारतामध्ये नसल्यास कंपनीच्या नोंदणीकृत कार्यालयामध्ये किंवा भारतामधील कंपनीच्या मुख्य कार्यालयामध्ये नोटीस देण्यात येईल.

१४.१.४ कोणत्याही व्यक्तीला संबोधित करण्यात आले असेल तर उपरोक्त जागेचे शेवटचे ठिकाण किंवा व्यक्तीचे व्यवसाय ठिकाण या ठिकाणी नोटीस पाठविण्यात येईल.

१४.२ जागेच्या मालकाला किंवा ताबा असणा-या व्यक्तीला संबोधित केले असल्यास अशी प्रत्येक नोटीस उचितपणे संबोधित करण्यात येईल आणि त्यांना नोटीस पाठवून किंवा याबाबतची सत्यता प्रत पाठवून नोटीस देण्यात येईल. तसेच, जागेमध्ये व्यक्ती नसल्यास अशा जागेच्या आवारामध्ये नोटीस चिटकविण्यात येईल.

१५.० **सुरक्षा ठेव**

१५.१ उपक्रमाकडे पुरवठा संहिताच्या विनियम ११ आणि अधिनियमाच्या कलम ४७ च्या तरतुदीनुसार वीजग्राहकाला सुरक्षा ठेवेचा भरणा करावा लागेल.

१५.२ नवीन जोडणीच्या बाबतीत प्रशुल्क प्रवर्ग आणि कंत्राट मागणी/मंजूर केलेला भार, भारित घटक, घटक आणि ग्राहकांच्या कामाच्या पाळींची संख्या इत्यादींच्या आधारावर सुरक्षा ठेव रकमेची परिगणना करण्यात येते. तद्नंतर, विनियमाच्या अनुसार उपक्रमाकडून वीजग्राहकाच्या प्रत्यक्ष देयकाच्या आधारावर सुरक्षा ठेव रकमेची प्रत्यक्ष रक्कम परिगणना करण्यात येईल आणि याबाबतची नोंद वीजग्राहकांकडे ठेवणे आवश्यक आहे. उपक्रमाकडून प्रत्यक्ष रकमेच्या आधारावर सुरक्षा ठेव रकमेचे पुनरीक्षण करण्यात येईल आणि वीजग्राहकाच्या एका देयकामधून याबाबतची मागणी/तफावतीमधील फरक देण्यात येईल. तथापि, वीजग्राहकाची सुरक्षा ठेव रक्कम १० टक्क्यापेक्षा उच्चतर नसल्यास रु. ३००/- एवढा परतावा करण्यात येईल.

१५.३ उपरोक्त नमूद केलेली सुरक्षा ठेव रक्कम तीन महिन्याच्या देयकाची सरासरी किंवा एक देयक सायकल कालावधीच्या तत्सम रक्कम यापेक्षा जी निम्नतर असेल एवढी सुरक्षा ठेव रक्कम असेल. सदर बाबीअंतर्गत सरासरी देयक निश्चित करण्याच्या प्रयोजनार्थ वीजग्राहकाला मागील १२ महिन्याच्या देयकाच्या सरासरीवर किंवा अल्प कालावधीकरिता पुरवठा करण्यात आला आहे अशा बाबतीत अशा अल्प कालावधीमधील देयकाच्या बाबतीत सरासरी देयक विचारात घेण्यात येईल. हंगामी वीजग्राहकाच्या बाबतीत सुरक्षा ठेव प्रयोजनाकरिता सरासरी देयकाची परिगणना करण्यासाठी ज्या हंगामामध्ये पुरवठा करण्यात आला आहे त्या हंगामाचे देयक विचारात घेण्यात येईल.

१५.४ उपक्रमाकडून रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया यांच्या बँक दराच्या तत्सम दराने सुरक्षा ठेव रकमेवरील व्याजाचे प्रदान करण्यात येईल. तथापि, केवळ ५० रुपयांपेक्षा जास्त असलेल्या ठेव रकमेवरच व्याज देण्यात येईल.

१५.५ ज्या वीजग्राहकाचा वीज वापर प्रति महिना १ लाख कि.वॅट तासापेक्षा कमी नसेल आणि उपक्रमाकरिता प्रदान करण्यासाठी कोणताही वादग्रस्त निर्णय नसेल अशा बाबतीत वीजग्राहकाच्या पर्यायाने रोखीने, सुरक्षा ठेव रकमेद्वारे (चेक आणि डिमांड ड्राफ्टसह) किंवा शेडयूल वाणिज्यिक बँकेने जारी केलेली बिनशर्त बँक हमी इत्यादींच्या स्वरुपात प्रदान करण्यात येईल.

१५.६ ज्या वीजग्राहकाने सुरक्षा ठेव रकमेचे प्रदान केलेले आहे आणि तद्नंतर आगाऊ वीजमापकांमधून पुरवठा प्राप्त करण्याचा पर्याय स्वीकारला आहे. अशा बाबतीतील सुरक्षा ठेव वीजग्राहकाकडून सर्व वजात केल्यानंतर त्याला परत करण्यात येईल किंवा भविष्यातील वापराच्या मुल्यामधून अशा ग्राहकाच्या लेखाशीर्षामधून वजात करण्यात येईल.

१५.७ अशा ठेवी केलेल्या रकमेमधून उपक्रमाकडून अदत्त किंवा वीजग्राहकाकडून येणा-या कोणत्याही रकमेची पूर्तता करण्याकरिता अशा ठेवीचा वापर करण्यात येतो.

१५.८ वीज पुरवठा खंडित केल्याच्या बाबतीत उपक्रमाकडून सुरक्षा ठेव रकमेच्या वीजग्राहकाकडून अदत्त असलेल्या सर्व रकमेचे समायोजन करण्यात येईल. उपक्रमाकडून यथोचितपणे देण्यात आलेल्या मूळ सुरक्षा ठेव पावती परत करण्याच्या अधीन ठेवून वीजग्राहकाला लेखी विनंती प्राप्त झाल्यानंतर कोणत्याही अतिरिक्त सुरक्षा ठेव रकमेचा परतावा करण्यात येईल. वीजग्राहकाकडून सुरक्षा ठेव पावती गहाळ झाली असल्यास वीजग्राहकाकडून रु.२००/- एवढया मुल्याच्या बंधपत्रावर विहित स्वरुपामध्ये हमीपत्र घेण्यात येईल.

१६. <u>वीजमापक काढून घेण्याची नोटीस</u>

(ए) ज्या वीजग्राहकाकडून त्याची जागा रिक्त किंवा भाड्याने द्यावयाची असेल त्यांनी अशा जागेचा विद्युत पुरवठा खंडित करण्यासह लेखी स्वरुपामध्ये सात दिवसांची नोटीस लायसन्सीला देण्यात येईल. अन्यथा, वीजग्राहकाला सादर करण्यात येणा-या अंतिम देयकामधून वीजमापकाचे वाचन करण्याकरिता परवानाधारकाकडून हमी देण्यात येणार नाही, असे करण्यास अपयश आल्यास परवानाधारकाच्या कार्यालयामध्ये प्राप्त झालेली नोटीस लेखी स्वरुपामध्ये काढून टाकण्याच्या दिनांकापासून ७ दिवसांचा कालावधी संपेपर्यंत विद्युत पुरवठा करण्याकरिता करारबध्द असलेल्या लायसन्सीकडून वीजग्राहक जबाबदार असेल. वीज पुरवठा खंडित करण्याच्याबाबतीत पुरवठ्याच्या हमी कालावधीमधील निश्चित आकाराचे प्रदान करण्याकरिता वीजग्राहक जबाबदार असणार नाही.

(बी) दोन महिन्यापेक्षा अधिक कालावधीकरिता वीजग्राहक जागा सोडून जात असल्यास आणि सदर कालावधीमध्ये त्याची जागा बंद असल्यास आणि अशा कालावधीमध्ये अनधिकृत ताबा असल्यास परवानाधारकाला कळविणे आवश्यक आहे. अन्यथा, त्या जागेमधील संचमांडणी करण्यात आलेल्या वीजमापकाचे वाचन करणे, संचमांडणी खंडित करणे आणि परवानाधारक तसेच वीजग्राहक यांच्यामधील करारानुसार परवानाधारकाची मालमत्ता हलविणे किंवा अन्यथा परवाना अभियंत्याला जागेची चावी देणे शक्य होऊन फ्यूज काढून टाकणे शक्य होईल.

१७.० **ऊर्जा घटक :**

१७.१ वीजग्राहकाला कोणत्याही बदलाशिवाय भारतीय विद्युत अधिनियम १९५६ अनुसार विहित करण्यात आलेल्या किंवा भारतीय विद्युत अधिनियम १९५६ नियम २७ अनुसार उपक्रमाकडून स्वीकारण्यात आलेल्या तसेच आयोगाकडून संबंधित आदेशामधील तरतुदीनुसार त्याच्या भारामध्ये सरासरी ऊर्जा घटक (पॉवर फॅक्टर) ठेवणे बंधनकारक आहे. तथापि, आयईईई एसटीडी ५१९-१९२२ मध्ये विहित केलेल्या आणि संबंधित आयोगाच्या आदेशामधील तरतुदीनुसार त्याच्या भारामध्ये एच.टी आणि आणि एल.टी. वीजग्राहकांना (औद्योगिक आणि वाणिज्यिक) सलोखा ठेवणे बंधनकारक आहे.

१७.२ उपक्रमाकडून तीन महिन्यांपेक्षा कमी नसलेल्या कालावधीकरिता वीजग्राहकाकडून अशा उपाययोजना करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे, उपरोक्त नमूद केल्यानुसार अशा स्वरुपामध्ये कमी नसलेल्या मुल्याची संचमांडणी करण्याकरिता सरासरी ऊर्जा घटक निर्माण करणे आवश्यक होईल.

१७.३ उपक्रमाकडून आयोगाच्या संबंधित आदेशामधील तरतुदीनुसार दंड आकारण्यात येईल किंवा निम्न /उच्च ऊर्जा घटक आणि सलोख्याकरिता प्रोत्साहक देण्यात येईल.

१८.० **वीजमापक आणि वीजमापक वाचन (विद्युत पुरवठा संहिता विनियम १४)**

१८.१ **वीजमापके :**

१८.१.१ महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग (विद्युत पुरवठा संहिता) विनियम २००५ च्या तरतुदीनुसार वीजग्राहक/जागेकरिता वीजमापकाची संचमांडणी, योग्यतेकरिता पूर्वचाचणी उपक्रमाकडून करण्यात येईल.

१८.१.२ ज्या ठिकाणी वीजग्राहक वीजमापक खरेदीचा प्रस्ताव स्वीकारेल त्या ठिकाणी उपक्रमाला वीजमापकाच्या किंमतीपेक्षा अधिक असलेल्या मुल्याकरिता आयोगाकडून मान्यता देण्यात आलेल्या आकाराच्या अनुसूचीसह वीजमापकाच्या किंमतीकरिता वीजग्राहकाला सुरक्षा देणे आवश्यक आहे. उपक्रमाकडून सदर अधिनियमाच्या कलम १८.१.२ मधील तरतुदींनुसार वीजग्राहकाला सुरक्षा ठेव रकमेवर रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या बँक दराच्या तत्सम दराने व्याजाचे प्रदान करावे लागेल.

१८.१.३ सदर अधिनियमाच्या कलम ५५ अंतर्गत करण्यात आलेल्या तरतुदींनुसार केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण (वीजमापकाची संचमांडणी आणि प्रवर्तन) विनियम, २००६ मधील विनिर्दिष्टित केलेल्या तरतुदीसह वीजमापक असतील.

१८.१.४ वीजग्राहकाने उपक्रमाकडून वीजमापक खरेदी करण्याचा प्रस्ताव स्वीकारल्यास उपक्रमाकडून पुरवठा करण्यात आलेल्या वीजमापकाची किंमत आयोगाकडून मान्यता करण्यात आलेल्या आकार अनुसूचीच्या जोडपत्र-३ अनुसार उपक्रमाकडून किंमत आकारण्यात येईल.

१८.१.५ उच्च व्होल्टता वीजग्राहकाच्या बाबतीत मागणीच्या नोंदणीकरिता तसेच ऊर्जेच्या वापराकरिता एचव्ही वीजमापक साधनसामग्री सर्वसाधारणपणे देण्यात येते. उपक्रमाकडून कोणत्याही कारणांमुळे एलटी/एमव्ही बाजूवरील वीजमापक साधनसामग्रीची संचमांडणी करण्यात आल्यास देयकाच्या प्रयोजनार्थ एचव्ही वीजमापकाकरिता केडब्ल्यू किंवा केव्हीए देयक मागणी निश्चित करण्याकरिता एमव्ही मागणी वाचनाच्या दोन टक्के वाढवून परिगणना करण्यात येईल. तसेच, एकूण ऊर्जा मापक निश्चित करण्याकरिता एमव्हीकेडब्ल्यूएचसाठी एक्स युनिट निश्चित करण्यात येईल. रोहित्र हानीची भरपाई करण्याकरिता एक्सची परिगणना पुढीलप्रमाणे करण्यात येईल.

ज्या ठिकाणी,

‘एक्स’ = {(रोहित्राचे ७३० x केव्हीए रेटींग)/५००} आर्यन हानीकरिता भरपाईसाठी प्रति महिना युनिट अधिक कॉपर हानीकरिता एलटी बाजूवरील नोंदणीकृत करण्यात आलेल्या युनिटचा एक टक्का.

१८.२ <u>वीजमापकाची संचमांडणी</u> :

१८.२.१ वीज पुरवठ्याच्या वीजमापकाकरिता सर्व वीजमापके, इंडिकेटर्स आणि विशेष साधनसामग्री इत्यादीची संचमांडणी, मोहोरबंद आणि देखभाल उपक्रमाकडून वीजग्राहकांच्या जागेमध्ये करण्यात येईल. इमारतीच्या पुरवठ्याच्या ठिकाणी वीजमापकाची संचमांडणी करण्यात येईल. सर्वसाधारणपणे, वीजमापकाची संचमांडणी अशाप्रकारे करण्यात येते की, वीजमापक सहज उपलब्ध असावा आणि प्रतिकूल हवामानापासून सुरक्षित असावा.

१८.३ <u>वीजमापकाचे वाचन</u> :

१८.३.१ उपक्रमाच्या कर्मचारी/प्रातिनिधिक प्रतिनिधींकडून प्रत्येक देयकाच्या सायकलचे (किमान प्रत्येक दोन महिन्यामध्ये एकदा) वीजमापक वाचन करण्यात येईल आणि अशा वीजमापक वाचन धारकाला वीजमापकाचे वाचन करण्याकरिता कोणत्याही कालावधीमध्ये वीजग्राहकाच्या जागेमध्ये प्रवेश करण्याकरिता परवानगी असेल.

१८.३.२ मीटर केबिनच्या चाव्या सहज उपलब्ध असतील, मीटर केबीन निटनेटके आणि स्वच्छ असतील आणि कोणत्याही वीजमापकाचे वाचन करण्याकरिता अडथळा येणार नाही याबाबतची खातरजमा करुन वीजमापकाचे वाचन करण्याकरिता वीजग्राहकाकडून सर्व सुविधा देण्यात येतील.

१८.३.३ सतत दोन महिन्याच्या प्रयत्नांनंतर वीजमापकाचे वाचन करण्याकरिता उपलब्ध नसल्यास अधिनियमाच्या १६३ अंतर्गत उपक्रमाला उपलब्ध असलेल्या कोणत्याही सुधारणांव्यतिरिक्त उपक्रमाकडून सदर वीजग्राहकाला ७ दिवसांची नोटीस देण्यात येईल. सदर नोटीसीमध्ये उपक्रमाच्या प्रतिनिधीकडून कोणत्याही वेळी / दिवशी वीजमापक वाचन करण्याकरिता जागा उपलब्ध करुन देण्यात येईल.

१८.३.४ नोटीसीमध्ये नमूद केलेल्या दिवशी किंवा वेळी मीटर उपलब्ध करुन देण्यास वीजग्राहकाला अपयश आल्यास अधिनियमाच्या तरतुदीअंतर्गत प्रवेश नाकारण्यात आला असे समजण्यात येईल. त्याबाबतचे परिणाम अंमलात आणण्यात येतील.

१८.३.५ तथापि, वीजग्राहकाकडून योग्य कारणासह वीजमापकाचे तात्पुरत्या अनुपलब्धता बाबतची सूचना आणि अग्रीम प्रदानाची सुविधा प्राप्त केलेली असल्यास, उपक्रमाला दिलेली असल्यास याबाबत प्रवेश नाकारण्यात आला, असे समजण्यात येणार नाही.

१८.४ <u>**वीजमापक हरवले/जळाले**</u> **(इसीएसचा विनियम १४.२)**

१८.४.१ वीजमापक गहाळ झाल्याच्या बाबतीत कोणतीही तक्रार उचित पोलीस स्टेशनमधील प्रथम माहिती अहवालाच्या प्रतीसह सादर करणे आवश्यक आहे.

१८.४.२ अशा बाबतीतील वीज पुरवठा खंडित केलेला असल्यास नवीन वीजमापकाची संचमांडणी केल्यानंतर आणि वीजमापकाची किंमत, अन्य उपसाधनांचा खर्च आणि लागू असलेल्या अन्य कोणत्याही ठेवी तसेच आयोगाकडून आकारण्यात आलेल्या इत्यादीनंतर वीज पुरवठा पूर्ववत करण्यात येईल.

१८.४.३ ज्या ठिकाणी, वीजग्राहकाच्या तक्रारी किंवा प्राधिकृत प्रतिनिधींकडून निरीक्षण यानंतर वीजमापक जळालेला आढळल्यास बदलून देण्यात येईल आणि आयोगाकडून आकारण्यात आलेल्या मान्यताप्राप्त सूचीनुसार वीजग्राहकाकडून नवीन वीजमापकाची किंमत वसूल केल्यानंतर उपक्रमाकडून वीजग्राहकाचा वीज पुरवठा पूर्ववत करण्यात येईल.

१९.० **वीजमापकाची तपासणी आणि चाचणी**

१९.१ सर्व वीजग्राहकांच्या वीजमापकांची नियतकालिक चाचणी आणि देखभालीकरिता उपक्रम जबाबदार असेल.

१९.२ तथापि, वीजग्राहकाकडून वीजमापकाच्या अचूक चाचणीकरिता कोणत्याही वेळी विनंती करण्यात येईल. त्यानंतर उपक्रमाकडून आयोगाकडून मान्यता करण्यात आलेल्या आकाराच्या अनुसूचीनुसार चाचणी आकाराचे प्रदान केल्यानंतर आवश्यक चाचणी पार पाडण्यात येईल.

१९.३ उपक्रमाकडून वीजग्राहकाने वीजमापकाच्या चाचणीकरिता विनंती केल्याच्या दिनांकापासून दोन महिन्यांच्या कालावधीमध्ये वीजग्राहकाला वीजमापक चाचणी अहवालाची प्रत देण्यात येईल.

१९.४ वीजमापक चाचणी केलेल्याच्या बाबतीत आणि सदर वीजमापक सीइए विनियमाच्या नियम ८, अधिनियमाच्या विभाग ५५ अंतर्गत विहित केलेल्या अचूकतेच्या मर्यादेपेक्षा आढळल्यास उपक्रमाकडून वीजग्राहकाकडून प्रदान करण्यात आलेल्या चाचणी आकाराचा परतावा करण्यात येईल आणि चाचणीच्या परिणामावचर अवलंबून देयकामध्ये सदर रकमेचे समायोजन करण्यात येईल.

२०.० **पुरवठाकरिताचे आकार**

२०.१ **आकारण्याची पध्दत :**

२०.१.१ लागू असलेले आकार वीजदरवाढीच्या आदेशानुसार आणि आयोगाकडून वेळोवेळी मान्यता देण्यात आलेल्या आकाराच्या अनुसूचीनुसार असतील.

२०.१.२ विद्युत पुरवठा आकारात स्थिर आकार आणि फेरफारक्षम आकारांचा समावेश असतो. शिवाय, वीजग्राहकांना कर, शुल्क आणि अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार येणारे आणि महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाच्या अधिनियमानुसार येणारे अन्य संविधानिक आकार भरावे लागतात.

२०.२ **ऊर्जेची पुर्नेविक्री** :

२०.२.१ एमओपी विद्युत (अडचणी दूर करणे) (आठवा) आदेश २००५ अंतर्गत अधिकृत असल्याशिवाय वीजग्राहक उपक्रमाकडून खरेदी केलेली वीज त्रयस्थाला विकू शकत नाही.

२१.० **बिलींग** :

२१.१ जेथे पूर्व प्रदान वीजमापकाद्वारे वीज पुरवठा वीजग्राहकांना मिळतो अशा वगळता, कोणत्याही वीजग्राहक किंवा वीजग्राहकांच्या श्रेणीकरिता आयोगाकडून विनिर्दिष्ट मान्यता नसेल तर, उपक्रम किमान प्रत्येक दोन महिन्यांतून एकदा कालावधीने बील देते.

२१.२ वीजग्राहकाच्या विनंतीनुसार वीजग्राहकाच्या बीलाचे संगणकाच्या आधारावर तपशीलवार स्पष्टीकरण उपक्रम देते.

२१.३ वीजमापन सहज मिळण्याजोगे नसेल अशा प्रसंगी आणि म्हणून कोणत्याही बिलींग कालावधीत वाचन झाले नसेल तर, उपक्रम वीजग्राहकाला अदमासे बील पाठविते. तथापि, पुढील बीलाच्या कालावधीत घेतलेल्या वीज वाचनाने नंतर भरलेली रक्कम समायोजित केली जाते. वीजमापन सहज न मिळण्याप्रसंगी, उपक्रमाकडून अदमासे बील मागील बिलींग सायकलच्या मागील वीज वापराच्या आधारावर जे वीजमापन झाले आहे त्याचे वाचन करण्याची हमी दिली जाते.

२१.४ अधिनियमाच्या तरतुदीच्या अधीन राहून, सदोष वीजमापकाबाबत, वाद निर्माण झालेल्या अशा बिलाकरिता तीन महिन्याच्या कमाल कालावधीकरिता वीजग्राहकाच्या बिलाची रक्कम समायोजित केलेली असेल, निर्धारित बीलासह वीजमापकाच्या चाचणी अहवालाच्या अधीन राहून, चाचणी घेतलेल्या निकालानुसार समायोजन केले जाईल. वीजमापक सील तुटलेल्या किंवा हानी पोचवलेल्या प्रकरणी, वीजमापक सदोषता किंवा अनधिकृत फिरवाफिरवाबाबत चाचणी केले जातील. अनधिकृत फिरवाफिरव प्रकरणाचे मुल्य निर्धारण अधिनियमाच्या कलम १२६ किंवा १३५ नुसार, प्रत्येक प्रकरणी परिस्थितीवर अवलंबून आणि पुरवठा संहिता विनियमानुसार केले जाईल.

२१.५ वीजमापकाने नोंदणी थांबविल्याप्रकरणी, ज्या वीजमापकांची नोंदणी थांबली त्या कालावधीकरिता तीन महिन्यांच्या कमाल कालावधीपर्यंत,सरासरी वीजमापकाच्या वापर आधारावर, बारा महिन्यांकरिता लगतच्या अगोदरच्या तीन महिन्यापूर्वीच्या निरीक्षणाने वीजग्राहकाला बील दिले जाईल.

२२.० **बिलांचा निपटारा** :

२२.१ विजेची बीले सर्वसाधारणपणे उपक्रमाच्या कर्मचा-यांद्वारे घरपोच किंवा त्यांच्या प्राधिकृत प्रतिनिधीद्वारे दिली जातात.

२२.२ वीजग्राहकाने जेथे वीज पुरवठा आहे त्यापेक्षा अन्य ठिकाणी वीजबील मिळण्याची विनंती केली आणि उपक्रमाने अशी विनंती मान्य केल्याप्रकरणी, वीजबील पोस्टाने पाठविले जाते. अशा प्रकरणी, उपक्रम संक्रमण हानी जबाबदारी घेत नाही.

२२.३ वीजग्राहकाला वीज बील प्राप्त न झाल्याप्रकरणी वीजग्राहकाने उपक्रमाच्या कक्ष अधिका-यास अधिसूचित करावे. अन्यथा असे समजण्यात येईल की, ग्राहकाला वीजबील वेळेत मिळाले.

२२.४ फक्त तात्पुरत्या पुरवठा प्रकरणी ग्राहकाने संबंधित कक्ष अधिका-याकडून वीजबील मिळवावे.

२३.० बिलाचे प्रदान :

२३.१ वीजग्राहकाने बिलात नमूद केलेल्या तारखेला किंवा त्या अगोदर वीज भरणा केंद्र किंवा प्राधिकृत बँका किंवा विविध ठिकाणातील मोबाईल व्हॅन केंद्र किंवा संबोधित मोटर कार्यालये किंवा अन्य कोणत्याही पध्दतीने जी उपक्रमाने मान्यता दिलेली आहे, उपक्रमाच्यावतीने वीज बील प्राप्त करण्यास प्राधिकृत केले आहे, तेथे बील भरावे.

२३.२ निवासी ग्राहकाबाबत बील प्रदान करण्याची विहित दिनांक बील दिनांकापासून २१ दिवसांपेक्षा कमी नसावी आणि अन्य ग्राहकांकरिता १५ दिवसांपेक्षा कमी नसावी.

२३.३ जेव्हा कोणतीही व्यक्ती विद्युतीकरणाचा कोणतेही शुल्क /आकार भरण्यास तयार नसेल किंवा उपक्रमाला तो विद्युत पुरवठयासंबंधातील अन्य आकार देय असेल तर उपक्रम पंधरा दिवसांपेक्षा कमी नसलेली लेखी नोटीस देऊन, अशा व्यक्तीला त्याच्या अधिकाराचा कोणताही पूर्वग्रह न ठेवता आकार वसूल करील किंवा दाव्याने अन्य रक्कम, विद्युत पुरवठा खंडित केला जाईल. तसेच अन्य कामाने उपक्रमाच्याद्वारे विद्युत पुरवठा केला जातो आणि विजेची पुनर्जोडणी करण्याकरिता अशा प्रकारचे पुनर्रजोडणी आकार / शुल्क किंवा अन्य रक्कम मिळेपर्यंत विद्युत पुरवठा खंडित करण्यात येईल.

२३.४ वीज खंडित प्रसंगी, सर्व देय आणि पुनर्रजोडणी शुल्कांचे प्रदान केल्यानंतरच विद्युत पुरवठ्याची पुनर्रजोडणी दिली जाईल. सहा महिन्यानंतर देय रक्कम प्रदान केल्याप्रकरणी, अधिनियमानुसार पुनर्रजोडणीकरिताची विनंती ही नवीन अर्ज म्हणून समजण्यात येईल.

२३.५ उपक्रमाला बिलाच्या अचूकतेबाबतची कोणतीही तक्रार लेखी स्वरुपात करावी आणि त्या बिलाची रक्कम निषेध म्हणून प्रदान करावी. भरलेली रक्कम एकतर त्यांनी दावा केलेल्या रक्कमेएवढी असावी किंवा त्याला देय असलेले विद्युत आकाराकरिता मागील सहा महिन्याकरिता प्रदान केलेल्या सरासरी वीज आकाराच्या आधारे प्रत्येक महिन्याकरिता परिगणना करण्यात येईल, जी बिलाची रक्कम कमी असेल तर त्याच्या आणि उपक्रमाच्यामधील वादाच्या निकालापर्यंत पूर्णतः निश्चित ठरत नाही तोपर्यंत ग्राहकांच्या खाती निषेध अंतर्गत प्रदान केलेली आगाऊ रक्कम जमा करण्यात येईल.

२३.६ ग्राहकाने प्रदानाच्या वेळी त्याचे बील सादर करणे आवश्यक आहे. अन्यथा, त्याशिवाय प्रदान स्वीकारले जाणार नाही.

२३.७ तथापि, जर ग्राहकाला बील प्राप्त झाले नाही किंवा बील हरवले तर ग्राहकाला पुढील बील प्राप्त होण्याअगोदर कक्ष कार्यालयात बील न मिळल्याचे किंवा हरवल्याचे वीजग्राहकाने कळविणे. तथापि, जेथे ग्राहकाने टेलिफोनद्वारे बिल न मिळाल्याचे कळविले किंवा बिल हरविल्याचे कळविल्यानंतर योग्य पडताळणी पध्दती पूर्ण केल्यानंतर पदनिर्देशित अधिकारी स्वतः बिलाची रक्कम सुध्दा कळवितो.

२३.८ बील न मिळणे किंवा बील हरवणे यामुळे ग्राहकाला विद्युत आकाराचे प्रदान करण्याकरिताचा विहित दिनांक न प्रदान करण्याच्या त्याच्या बंधनातून माफ करु शकत नाही.

२३.९ ग्राहकाकडून विद्यमान वापर बिलाकरिता धनादेश प्राप्त झाल्याने बँकेत धनादेश वठण्याच्याअधीन राहून पोच दिली. परंतु, बँकेने कोणत्याही कारणाकरिता वीजग्राहकाचा धनादेश परत केला तर दिरंगाईच्या प्रदानाकरिता बँकेकडून प्रशासकीय आकार कळविलयास, उपक्रम ग्राहकाला संदर्भित शुल्क आकारेल. तसेच, ग्राहकाने उपक्रमाच्या नावे धनादेश दिला दोन पेक्षा अधिक वेळा बॅकेकडून न वठता परत आला तर, उपक्रम अशा प्रकारच्या ग्राहकाकडून कोणताही पुढील धनादेश स्वीकारणार नाही आणि पंधरा दिवसांची (कामाच्या) नोटीस दिल्यानंतर उपक्रमाचा विद्युत पुरवठा खंडित करण्याचा हक्क अबाधित राहील.

२३.१० उपक्रम त्यांच्या स्वेच्छा निर्णयाने, वीजग्राहकांला हप्त्यांच्या मार्गाने थकबाकी प्रदानाची सुविधा परवानगीने देऊ शकते. तथापि, हप्त्यांच्या मार्गाने थकबाकीच्या प्रदानाने ग्राहकाची व्याज देण्याची आणि आयोगाच्या वेळो-वेळीच्या संबंधित आदेशानुसार विलंब प्रदानाच्या अतिरिक्त आकाराचे प्रदान पूर्ण थकबाकी होईपर्यंत जबाबदारी टळत नाही. (अधिनियम १५.७)

२३.११ वीजग्राहकाला आगाऊ प्रदान करण्याची सुविधा उपक्रम देईल. तथापि, उपक्रम ग्राहकाला आरबीआय सममूल्य दराने ठेवीच्या रकमेवर व्याज देईल.

२४.० <u>पुरवठ्याचा दर्जा : (एसओपीचा अधिनियम ५)</u>

२४.१ वीजग्राहकांच्या लेखी संमतीशिवाय किंवा आयोगाच्या पूर्व मंजुरीने, पुढे नमूद केल्याप्रमाणे घोषित विद्युत दाबापासून पुरवठ्याच्या ठिकाणी उपक्रम विद्युत दाब फेरबदलास अनुमती नाही.

२४.१.१ निम्न किंवा मध्यम विद्युत दाब ६ टक्के अधिक प्रकरणी, किंवा

२४.१.२ उच्च विद्युत दाब प्रकरणी, उच्च बाजूवर ६ टक्क्यांपेक्षा अधिक किंवा निम्नतर बाजूवर ९ टक्क्यांपेक्षा अधिक.

२४.१.३ अधिक उच्च विद्युत दाब प्रकरणी, उच्च बाजूवर १० टक्के पेक्षा अधिक किंवा निम्नतर बाजूवर १२.५ टक्क्यांपेक्षा अधिक.

२५.० पुरवठ्याची पध्दती : (एसओपीचा अधिनियम ५.२)

२५.१ विशेषत: मुख्य विद्युत प्राधिकाराच्या पूर्व मान्यतेऐवजी, उपक्रम पुढील वातानुकूलित पध्दतीला उर्जा पुरवठा देईल.

२५.१.१ निम्न विद्युत दाब- प्रत्यावर्ती विद्युत प्रवाह, एकेरी प्रावस्था, ५० सायकल्स.

२५.१.२ मध्यम विद्युत दाब- प्रत्यावर्ती विद्युत प्रवाह, तिहेरी प्रावस्था, २० सायकल्स.

२५.१.३ उच्च विद्युत दाब- प्रत्यावर्ती विद्युत प्रवाह, तिहेरी प्रावस्था, ५० सायकल्स.

२६.० **संचमांडण्यांचे वर्गीकरण : (एसओपीचा अधिनियम ५.३)**

२६.१ मुख्य विद्युत प्राधिकरणाच्या पूर्व मान्यतेशिवाय, पध्दती पुढीलप्रमाणे वर्गीकृत विशेषत: वातानुकूलित पध्दती :

२६.१.१ सर्वसाधारण पुरवठा ३४० ॲम्पीअर्सपेक्षा जास्त नाही, दोन वायर, एकेरी प्रावस्था, २४० विद्युत दाब.

२६.१.२ चार वायर, तीन प्रावस्था, २४० विद्युत दाबामध्ये प्रावस्था वायर आणि न्युट्रल सर्वसाधारण पुरवठा, ४० ॲम्पीयर्सने अधिक आणि मंजूर भार १५० केडब्ल्यू/१८७ केव्हीए (२०१ एचपी) जास्त नाही.

२६.१.३ तिहेरी प्रावस्था, ५० सायकल्स, ११ केव्ही/२२ केव्ही- सर्व संचमांडणीसह कंत्राट मागणी १५० केडब्ल्यू/१८७ केव्हीए (२०१ एचपी) अधिक आणि १,५०० केव्हीएपर्यंत.

२६.१.४ तिहेरी प्रावस्था, ५० सायकल, २२ केव्ही, सर्व संचमांडणीसह कंत्राट मागणी १,५०० केव्हीए अधिक आणि ३००० केव्हीएपर्यंत.

२६.१.५ तिहेरी प्रावस्था, ५० सायकल, ३३ केव्ही, सर्व संचमांडणीसह कंत्राट मागणी १,५०० केव्हीए अधिक आणि ३००० केव्हीएपर्यंत.

२६.१.६ तिहेरी प्रावस्था, ५० सायकल, अधिक उच्च विद्युत दाब, सर्व संचमांडणी कंत्राट मागणीसह ५,००० केव्हीए अधिक.

२७.० **सर्वसाधारण वायरिंगच्या अटी :**

२७.१ मुख्य वाहिनी : उपक्रमाच्या पुरवठ्या ठिकाणी वीज ग्रहाकांच्या सर्व प्रकरणातील मुख्य वाहिनी आणण्यात भारतीय अधिनियम १९५६ च्या कलम ६१ (ए) च्या तरतुदीनुसार, जेथे ५ केडब्ल्यू अधिक भार आहे तेथे प्राधिकृत कंपनीकडून उत्पादित केलेल्या योग्य क्षमतेच्या भूसंपर्क गळती प्रतिबंधित उपकरण ग्राहकाने देणे. चाचणी अहवालासोबत इएलसीबी उत्पादकाचे प्रमाणपत्र सादर करावे.

२७.२ स्वीचेस, फ्युजेस आणि इएलसीबी : वीजग्राहकाने पुरवठ्याच्या, प्रारंभाजवळ प्रत्येक वाहकामध्ये योग्य क्षमतेच्या मुख्य स्वीचेस योग्य जोडणीने जलद खंडित आणि प्रवाह खंडन द्यावे. वीजग्राहकाची सर्व बटने प्रवाहित वायर असावीत आणि लाकडी बोर्डावर न्यूट्रल कंडक्टरखाली 'O' या अक्षराने रंगविलेले असावे. जेथे वीजमापक जोडणीकरिता वीजग्राहकाच्या मुख्य बटनात सोडले असेल. एकेरी पोल स्विच किंवा कोणत्याही न्यूट्रल वाहकामध्ये कटआऊट समाविष्ट नसावा.

२७.३ संचमांडणी बाकी : २४० व्होल्टेजला कोणतीही संचमांडणी ४० ॲम्पीयर्सने अधिक असल्यास जोडणी भार, दिवे, पंखे किंवा अन्य उपकरणे ज्यांची संचमांडणी गटात असे वर्गीकरण केले जाईल की, सामान्य कामकाजाच्या प्रसंगी प्रवाह संतुलित असतील आणि कोणताही प्रवार तटस्थ वायरमध्ये असणार नाही.

२७.४ निम्न आणि मध्यम दाबाचा पुरवठा : उपक्रमाची वीजमापके, सर्व्हीस कटआऊटस आणि अन्य साधने कुलूप व्यवस्थेसह अग्निरोधक इमारत भिंतीने जोडले पसंती देते. अन्य साधने आणि त्याच्या घरच्या मुख्य बटनाकरिता ग्राहकाने स्वतंत्र प्रवेशासह वेगळे कुंपण असलेले, उपक्रमाची साधने पूर्णतः वेगळी अशी जागा द्यावी. २५० व्होल्टता किंवा क्षमतेपेक्षा अधिक असणा-या तफावतीमधील सर्व वायर्स किंवा भूसंपर्कन मेटालिक केसिंगमध्ये जोडण्यात आलेल्या किंवा हेवी गेज कन्डीट (संदर्भ आयएस : १६५३ १९७२) किंवा पीव्हीसी आर्मरड केबल अनधिकृत व्यक्तीकरिता अनुपलब्ध करण्यात येतील. तेथे हिन्दी, मराठी आणि इंग्रजी सूचना फलक लावण्यात यावा.

२७.५ अर्थिंग : अर्थिंग करण्याकरिता, गॅस किंवा पाण्याच्या पाईपाचा वापर करण्यात येऊ नये. संपूर्ण वायरिंग शक्यतो गॅस आणि पाण्याच्या पाईपापासून दूर ठेवाव्यात. भारतीय विद्युत नियमन, १९५६ च्या नियम ३३ च्या नुसार, ग्राहकांची अर्थिंग पध्दती सर्व पॉईंटवर योग्यरित्या बंधीत असावी आणि उपक्रमाच्या पुरवठ्याच्या प्रारंभीच्या जवळच्या अर्थिंग सत्र भागात देण्यात यावा. मध्यम, उच्च किंवा अतिरिक्त उच्च व्होल्टता संचमांडणीद्वारे उपरोक्त दिलेल्या अर्थिंग व्यतिरिक्त ग्राहकानेदेखील त्याची स्वतःची अर्थिंग प्रणाली (स्वतंत्र इलेक्ट्रोडसह) प्रदान करावी व त्याची देखभाल करावी

२७.६ ऊर्जा संचमांडणी हेतू : सर्वसाधारण प्रवर्तन अटींअंतर्गत कोणत्याही वेळी पुढील अनुसूचीमधील ग्राहकांच्या संचमांडणीने दिलेल्या मर्यादेपेक्षा कमाल प्रवाहाची मागणी समाधानकारकरित्या देण्याकरिता एसी मोटारला कंट्रोल गिअर दिले जाईल. या अधिनियमांचे पालन करण्यास ग्राहक वारंवार अयशस्वी झाल्यास अन्य ग्राहकांना पुरवठयात व्यत्यय केल्याने पुरवठा खंडित करण्यास ग्राहक जबाबदार असेल.

पुरवठ्याचे स्वरुप	संचमांडणीचा आकार		कमाल प्रवाह मागणीचे युनिट
एकेरी प्रावस्था	१ बी.एच.पी. पर्यंत आणि समाविष्ट		६ पटीने पूर्ण भार प्रवाह
तीन प्रावस्था	(I)	१ बी.एच.पी. पासून १० बी.एच.पी. पर्यंत (१० बी.एच.पी. मिळून)	६ पटीने पूर्ण भार प्रवाह
	(II)	१०बी.एच.पी. पासून १५ बी.एच.पी. पर्यंत (१५ बी.एच.पी. मिळून)	२ पटीने पूर्ण भार प्रवाह
	(III)	१५ बी.एच.पी. पेक्षा अधिक	१.५ पटीने पूर्ण भार प्रवाह

<u>टिप</u> :

१. १ बी.एच.पी. एसी मोटर्स आणि त्यापेक्षा अधिक ४१५ व्होल्टता ३ प्रावस्थांकरिता प्रावस्थेमध्ये गुंडाळण्याकरिता.

२. तिहेरी पोल स्विचने एसी तीन प्रावस्था मोटर्स नियंत्रित केली जाते आणि मोटरजवळील तिहेरी स्तंभ फ्युजेस (किंवा अतिभार मुक्त केल्याने) आणि न व्होल्टता सोडून ५ बी.एच.पी.चे अधिक संरक्षित केली जाते. जोडलेला अतिभार परिपूर्ण कर्यादिशाने सांभाळावा. ३ प्रावस्था मोटर्सकरिता वायरिंग आर्मड, बहुरंगी केबल्स किंवा सर्व वायर्सचा झुडगा मजबूत धातूच्या पाईपमधून (संदर्भ आयएस : १६५३-१९७२) न्यावा, जो संपूर्णपणे कार्य क्षमतेने भूमिगत असावा आणि मोटरच्या चौकटीला जोडलेला असावा, ज्यासाठी दोन विभिन्न आणि वेगळ्या आकाराच्या भूमिगत वायर वापराव्यात. तांबे किंवा समतूल्य आकारातील जस्ताचा थर दिलेले लोह किंवा स्टीलमधील (संदर्भ आयएस : ३०४३-१९८७) किमान ६ चौ.मि.मी. आकारातील अर्थिंग वायरची अनुमती आहे. सर्व मोटर्सची संचमांडणी ही भारतीय विद्युत अधिनियम, १९५६ मधील प्रत्येक बाबतीतील पूर्तता करणारी असावी.

२७.७ विद्युत उपकरणे : जेव्हा एकापेक्षा अधिक प्रशुल्काकरिता जागा पात्र असते तेव्हा पुरवठ्याच्या ठिकाणापर्यंत त्यापैकी प्रत्येकाकरिता वायरिंग विद्युतसरणी संपूर्णपणे सुस्पष्टपणे पार पाडावी. ह्या विद्युतसरणीवरील वापरण्यात येणारे भिंतीवरील प्लग तीन-पिन प्रकारचे असावेत. तिसरी पिन भूसंपर्क जोडणी असावी. दोन पिन प्लग, अडॅपटर्स आणि दिवा होल्डरला अनुमती नसेल. वापरात असलेली सर्व उपकरणे प्रभावीपणे आर्मरड असावीत. जर तांब्याच्या ६ चौ.मि.मी. जर जस्तविलेपित लोह किंवा स्टील (संदर्भ आयएस : ३०४३-१९८७ भूसंपर्काकरिताची प्रथेची संहिता) अर्थ वायर ३ चौ.मि.मी. पेक्षा कमी परस्पर विभागीय क्षेत्रात नसावी.

२७.८ प्लगस् : सर्व प्लग सॉकेट तीन-पीन प्रकारचे असावेत आणि भारतीय विद्युत नियमन १९५६ च्या नियम ६१, उप नियम (३) नुसार तिसरी पिन कायमस्वरुपी आणि कार्यक्षमतेने भूमिगत असावी. सर्व प्लगवरील स्विचेस प्रावस्था वायरवर असावीत आणि न्यूट्रलवर नसावीत.

२७.९ **वायरिंग :**

२७.९.१ एकेरी लिडस, लोखंडी पाईपमधून वाहून नेण्यास अनुमती नसावी. उपक्रमाच्या पुरवठा स्थळापासून वैयक्तीक ग्राहकाच्या मेन्समधील वजनदार किंवा पी.व्ही.सी. आर्मर्ड केबल वेगळी काढलेली असावी.

२७.९.२ येथे शिफारस करण्यात येते की, जेथे वायरिंग उघडचा हवामानात आहे तेथे पी.व्ही.सी. आर्मरड केबल सुरक्षितता आणि प्रदीर्घ काळाकरिता वापरावी.

२७.१० **सर्वसाधारण** : भारतीय विद्युत नियम १९५६ या कायद्यातील नियमानुसार विद्युत वायरिंगचे काम केले जाईल. महाराष्ट्र शासनाद्वारे विद्युत कामे पार पाडण्यासाठी कंत्राटासाठी विद्युत परवाना असणा-यांनो ग्राहकांच्या विद्युत वायरिंगची कामे मिळतील.

२८.० **वीज पुरवठयामधील बिघाड : (नियम १७) :**

२८.१ कोणत्याही वेळेला विद्युत पुरवठा सुरळीत राहण्याकरिता उपक्रमाने मुख्य काम विद्युत वितळतारबाबत असेल किंवा शाखा विद्युत वितळतार नेणे आणणे त्यावर लक्ष केंद्रीत करणे हे उपक्रमाचे संबंधित क्षेत्रिय वितळतार नियंत्रण केंद्र विभाग करेल आणि त्यासंबंधित रितसर तक्रार विद्युत बिलामध्ये दर्शविलयाप्रमाणे एकतर ती व्यक्ती किंवा दूरध्वनीद्वारे संबंधित केंद्रावर / कॉल सेंटरवर करु शकता.

२८.२ फक्त अधिकृत कर्मचारी उपक्रमाकडून प्राप्त झालेले ओळखपत्र, बॅग्ज आणि उपक्रमाचा गणवेश परिधान केलेल्या अधिकृत कर्मचा-यांना फक्त कटआऊटमधील फ्युज बदली करण्यासाठी परवानगी असेल. फ्युज बदली करण्यासाठी ग्राहकाला परवानगी नाही आणि कायद्यामधील तरतुदीनुसार ते ग्राहक स्वतः शिक्षेकरिता कार्यवाहीसाठी जबाबदार असतील जर उपक्रमाच्या विद्युत उपक्रणावरील सिल तुटलेले आढळले तर ग्राहकाच्या पुनःस्थापित फ्युज कामासाठी उपक्रमाकडून सदर देखभालीचे काम करण्यास कर्मचा-यास परवानगी दिली जाणार नाही. जर विद्युत पुरवठा सुरळीत नसेल किंवा इतर कारणे उपक्रमातील विद्युत उपकरणे यामधील बिघाड असेल तेव्हा आयोगाने मान्यत दिलेला अनुसूचीमधील शुल्कानुसार फ्युज लावण्याचे काम करणा-या कर्मचा-याला उपस्थित राहण्यासाठी ग्राहकाला शुल्क द्यावे लागेल.

२८.३ कलम १० मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे ग्राहकांसाठी वितळतार पुर्नस्थापित करण्याकरिता चाचणी केल्यानंतर वितळतार बसविण्यात येतील. २४ तासामध्ये दोनपेक्षा अधिक मुख्य वितळतार नेणे हे उपक्रमाचे काम असेल.

२८.३.१ उपक्रमाकडून ग्राहकांना खात्री असेल की, त्यांचे स्वतःचे मुख्य वितळतार आणि सर्किट वितळतार कमी विद्यमान क्षमतेने स्थिर असतील.

२८.३.२ जेव्हा कामातील अडथहा आहे चक्रीवादळ पूर, वादळ किंवा नियंत्रणापलिकडील घटना असतील याकरिता उपक्रमाकडून ग्राहकांना वीज पुरवठा सुनिश्चित करण्यासाठी आणि विश्वासार्हतेसाठी वाजवी उपाययोजना करण्यात येईल.

२८.३.३ उपक्रमाकडून चाचणीचे कारण किंवा देखभाल किंवा इतर पुरेशी कारणे जबाबदारीची कामे तात्पुरत्या कालावधीकरिता वीज पुरवठा खंडीत करणे, आवश्यकतेनुसार अंशतः जनतेसाठी आगाऊ विषय सूचना देणे यांचे हक्क असतील. अनुसूची आऊटेज कालावधी सामान्यता एक दिवसात १२ तासापेक्षा जास्त नसेल.

२८.३.४ उपक्रम कोणत्याही दाव्याकरिता पर्यायाने अप्रत्यक्षपणे जबाबदार नसेल. घटनात्मक दंडात्मक किंवा अनुकरणीय खराब फायद्याचा तोटा किंवा अगदी करारातील उद्भवणारी स्थिती नुकसान खटला भरण्यालायक दिवाणी गुन्हा, हमी मुख्य कडक जबाबदारी किंवा इतर विधि हेतू उपलब्ध होणारे दावे परिस्थितीनुसार विद्युत पुरवठा किंवा कामामध्ये नमूद केलेल्या शर्ती कोणत्याही विशिष्ट परिणामाला उपक्रम जबाबदार नाही.

टीप :

ग्राहकाने तक्रार करण्यापूर्वी स्वतःचे मुख्य फ्युज आणि सर्किट संरचना पहाणी करेल.

२९.० **उपक्रम आणि ग्राहक यांची हक्काची बचतः**

२९.१ विद्युत अधिनियम, २००३ नियामक आणि आयोगाच्या आदेशाने १९५६ नियमा अंतर्गत उपक्रमाचे ज्याच, हक्काचे एकत्रीकरण यामध्ये संक्षिप्त नसलेल्या शर्ती आणि परवान्यानुसार वीज मिळवलेले ग्राहक असतील.

२९.२ वेळोवेळी आयोगाला मान्यतेनुसार कोणत्याही वेळेला त्या स्थितीत रद्द करणे / शेवट करणे आणि अनुसूची दर सेवा आणि संकीर्ण आकार याबाबतीतील सर्व अधिकार उपक्रमाने शिल्लक ठेवे आहेत.

३०.० **सवलत :-**

आयई नियम १९५६ च्या तरतूदीनुसार ग्राहकाची विद्युत तार जोडणे कामे आणि विद्युत उपकरणे आदेशानुसार चांगल्या पध्दतीची नसणे आणि स्थितीत नसणे आणि पर्यायाने इतर कारणासाठी जे हानीकारक असेल ते परवानाधारकाकडून त्यांच्या हक्कानुसार ग्राहकांच्या आवारातील विद्युत पुरवठा बंद करण्यात येईल.

दिनांक २७ एप्रिल, २०१४ च्या सूचना क्र. आइए/१००३/सीआर/१३७६/एनआरजी-४ अन्वये अधिकृत अधिकारी (२००३ मधील ३६) **विद्युत अधिनियम २००३ चे उप विभाग ६ चे विभाग १२६** अन्वये अधिकृत वापराकरिता अधिकाराचे पद्नाम पुढीलप्रमाणे दर्शविण्यात येत आहे :-

१) विभागीय अभियंता वाणिज्य (दक्षिण)

२) विभागीय अभियंता वाणिज्य (उत्तर)

३) अधिक्षक ग्राहक सेवा (दक्षिण)

४) अधिक्षक ग्राहक सेवा (उत्तर)

५) विभागीय अभियंता (दक्षता विभाग)

दिनांक २६ सप्टेंबर, २००६ च्या सूचना क्र. आइए,२००६/सीआर ४७७(३)/एनआरजी-३ यानुसार **विद्युत अधिनियम २००३ चे उप विभाग (२) चा विभाग १३५** अन्वये अधिकृत वापराकरिता अधिकृत अधिका-याचे पद्नाम पुढीलप्रमाणे दर्शविण्यात येत आहे :-

उप महाव्यवस्थापक (विद्युत पुरवठा)

सहा. महाव्यवस्थापक (विद्युत पुरवठा)

सर्व मुख्य अभियंते (विद्युत पुरवठा)

सर्व उप मुख्य अभियंते (विद्युत पुरवठा)

विभागीय अभियंता (ऊर्जा परिक्षण)

विभागीय अभियंता (दक्षता विभाग)

अधिक्षक ग्राहक सेवा (दक्षिण)

अधिक्षक ग्राहक सेवा (उत्तर)

विभागीय अभियंता (वाणिज्य दक्षिण)

विभागीय अभियंता (वाणिज्य उत्तर)

आणि सर्व इतर विभागीय अभियंते.

बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रम

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाच्या आदेशानुसार [२०१२ चे प्रकरण क्र. ९०] दिनांक ०१.०१.२०१३ पासून दरांची अनुसूची		
परिशिष्ट I		
अनु.क्र.	तपशील	आयोगाकडून मान्यता (रु.)
अर्जाची नोंदणी आणि त्या प्रक्रियेकरिताचे आकार		
१) नवीन विद्युत जोडणी / कमी किंवा अतिरिक्त उर्जा भार/विद्युत सेवेचे विस्थापन/विद्युत सेवेचा विस्तार/ प्रशुल्क वर्गाचा बदल / तात्पुरती वीज जोडणी		
अ)	एकेरी प्रावस्था	५०
ब)	तिहेरी प्रावस्था	७५
क)	उच्च दाब विद्युत पुरवठा	२००
२) नाव बदली करणे		
अ)	एकेरी प्रावस्था	५०
ब)	तिहेरी प्रावस्था	५०
क)	उच्च दाब विद्युत पुरवठा	१००

बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रम

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाच्या आदेशानुसार [२०१२ चे प्रकरण क्र. ९०] दिनांक ०१.०१.२०१३ पासून दरांची अनुसूची		
		परिशिष्ट II
अनु. क्र.	तपशील	आयोगाकडून मान्यता (रु.)
नविन विद्युत जोडणी आणि विस्तारीत ऊर्जा भार यासाठी लागणारे विद्युत जोडणी आकार		
१	एल टी वीज पुरवठा	
	सिंगल प्रावस्थ	
	ऊर्जा भार ५ कि.वॅट साठी	२०००
	ऊर्जा भार ५ कि. वॅट पेक्षा जास्त आणि १० कि.वॅट पेक्षा कमी	३०००
	तिहेरी प्रावस्था	
	गतीशील ऊर्जा २७ एच पी पर्यंत किंवा इतर भार २० कि.वॅ. पर्यंत	९०००
	गतीशील ऊर्जा > २७ एचपी किंवा <= ६७ **एचपी** किंवा इतर ऊर्जा भार >२० कि.वॅ. परंतू <= ५० कि.वॅ. पर्यंत	१९५००
	गतीशील ऊर्जा > ६७ एचपी किंवा <= १३४ **एचपी** किंवा इतर ऊर्जा भार >५० कि.वॅ. परंतू <= १०० कि.वॅ. पर्यंत	४००००
	गतीशील ऊर्जा > १३४ एचपी किंवा <= २०१ **एचपी** किंवा इतर ऊर्जा भार >१०० कि.वॅ. परंतू <= १५० कि.वॅ. पर्यंत	६००००
	*१५० कि.वॅट पेक्षा जास्त ऊर्जा भार	२५००००
२	उच्च दाब वीज पुरवठा	
	बेस्ट उपक्रमाच्या वितरण जालव्युहामधून विद्युत पुरवठ्यासाठी सुविधा वितरणासाठीची तरतूद करणे.	
	विद्युत ऊर्जा भार ५०० कि. वॅट पर्यंत.	३५००००
	विद्युत ऊर्जा भार ५०० कि. वॅट पेक्षा जास्त.	४०००००
	उच्च दाबाने विजपुरवठा ग्राहकाला ऊर्जा पुरवठ्यासाठी समर्पित वितरण	प्रत्यक्ष
३	नियमित वीज पुरवठा नसणे म्हणजेच अग्निशमन किंवा तात्पुरती वीज जोडणी यासाठी आकार	प्रत्यक्ष
४	ऊर्जा भाराचे विस्तार : एकूण ऊर्जा भारावरती आकार लागू केले जातील (विद्यमान तसेच अतिरिक्त विद्युत भाराची मागणी)	वरीलप्रमाणे अ.क्र. १, २ आणि ३ नुसार

टीप :

१. सर्व विद्युत आकार कर विरहीत आहेत जर कोणी असल्यास

२. * १५० कि.वॅट पेक्षा जास्त ऊर्जा भार साठी :- महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोग एस ओ पी नियामक आज आणि केव्हा बदल आहे. एल.टी वीज पुरवठा अंतर्गत १५० कि.वॅट पर्यंत विद्युत भाराचे विनिर्देशित निर्दिष्ट लि. अधिकृत समावेश केलेले आहे. एच टी दराच्या मान्यता अंतर्गत तरीपण त्याचा समावेश असेल.

बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रम

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाच्या आदेशानुसार [२०१२ चे प्रकरण क्र. ९० आणि २०१३ चे प्रकरण क्र. २२] दिनांक ०१.०१.२०१३ पासून दरांची अनुसूची		
		परिशिष्ट II
अनु.क्र	तपशील	आयोगाकडून मान्यता (रु.)
	संकीर्ण आणि सर्वसाधारण शुल्क	
१	पुन्हा वीज जोडणी शुल्क	
	ए) फ्युज कटआऊटची पुर्नसंचमांडणी	१००
	बी) वीज मापकाची पुर्नसंचमांडणी	३००
	सी) उच्च दाबाने वीज पुरवठा	५००
	डी) संधारणा तारखंडाची पुन्हा वीज जोडणी	७५०
२	ग्राहकाच्या विनंतीनुसार वीजमापक बदली करण्यासाठी घेऊन जाणे	
	एकेरी प्रावस्था	१००
	तिहेरी प्रावस्था	२००
३	ग्राहकाने विनंती केल्यास त्याच ठिकाणी वीजमापकाची चाचणी करणे	
	एकेरी प्रावस्था	१००
	तिहेरी प्रावस्था	३५०
४	उपक्रमाच्या प्रयोगशाळेत ग्राहकाला विनंती करुन वीजमापकाची चाचणी करणे	
	ए) एकेरी प्रावस्था वीजमापक	२००
	बी) तिहेरी प्रावस्था संपूर्ण विद्यमान वीजमापक	५००
	सी) तिहेरी प्रावस्था सीटी वीजमापक	१०००
	डी) एचटी वीजमापक	१०००
	इ) एकेरी प्रावस्था आगाऊ वीज मापक	२००
	एफ) तिहेरी प्रावस्था आगाऊ वीज मापक	५००
५	सरकारमान्य प्रयोगशाळेमधील वीजमापकाची चाचणी	प्रत्यक्ष
६	वीजमापकाची किंमत (बेस्ट उपक्रमाकडून वीजमापक खरेदी केलेल्या ग्राहकाला किंवा वीजमापक यंत्र गहाळ झालेले किंवा जळालेले असेल त्यांनाच लागू आहे)	
	एकेरी प्रावस्था वीजमापक	१०००
	तिहेरी प्रावस्था संपूर्ण विद्यमान वीजमापक	३०००
	तिहेरी प्रावस्था सी टी वीजमापक चालू असणे	४०००
	एच टी वीजमापक	४५००
	एकेरी प्रावस्था आगाऊ वीज मापक	३३००

	तिहेरी प्रावस्था आगाऊ वीज मापक	६०००
७	जागेची पहाणी (निरिक्षण) आकार (फक्त नवीन विद्युत जोडणीकरिता किंवा ग्राहकाच्या विनंतीनुसार अतिरिक्त वीज पुरवठा करणे) (जर तपासणी आणि संचमांडणीची चाचणी आणि प्रथमच पहाणी भेटसाठी आगाऊ पहाणी भेट	१००
८	धनादेश नामंजूर झाल्यास त्याचे शुल्क	२५०
९	नियामक आदेशाची छायांकित प्रत इ. (रुपये / पृष्ठ)	१
१०	प्रत्येक महिण्याची पोहच पावतीची दुय्यम प्रत (रुपये /पावती)	२
११	जमाखर्चाचे विवरण पत्र (रुपये / पृष्ठ)	२
१२	जर ग्राहकाची विनंती असेल तर कामातील बदल करणे	प्रत्यक्ष
१३	ग्राहकाच्या विनंतीवरुन वीजपुरवठा खंडीत करणे	प्रत्यक्ष

टीप : सर्व आकार करविरहीत आहेत, इत्यादी.

बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा आणि परिवहन उपक्रम

महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाच्या आदेशानुसार दरांची अनुसूची २०१३ चे प्रकरण क्र. २६ दिनांक २८.०८.२०१३ म्हणजेच ०१.०९.२०१३		
		परिशिष्ट II
अनु. क्र.	तपशील (सुरक्षा ठेव)	आयोगाकडून मान्यता रक्कम (रु.)
१.१	**कायमस्वरुपी वीज पुरवठा**	
ए	निवासी ग्राहक (नवीन विद्युत जोडणी / अतिरिक्त ऊर्जा भाराला मंजूरी)	रुपये २००/- प्रति कि. वॅट किंवा अंशतः
बी	इतर ग्राहक (नवीन विद्युत जोडणी / अतिरिक्त ऊर्जा भाराला मंजूरी)	रुपये ५०/- प्रति कि. वॅट किंवा अंशतः
१.२	**तात्पुरत्या स्वरुपाचा वीज पुरवठा**	
ए	धार्मिक कार्यासाठी वीज पुरवठा	रुपये २०/- प्रति कि. वॅट किंवा अंशतः
बी	इतर ग्राहक (नवीन विद्युत जोडणी / अतिरिक्त ऊर्जा भाराला मंजूरी)	रुपये ५००/- प्रति कि. वॅट किंवा अंशतः

विधि आकारासंबंधी एम ई आर सी चे आदेश

विद्युत जोडणीचे सुधारित दर

एम.ई.आर.सी. च्या दि. १६.०२.२०१८ च्या अन्वये प्रकरण क्र. ८६/२०१७ बेस्ट उपक्रमाची याचिका ला अनुसरुन विद्युत जोडणीकरिता सुधारित दरांचा तक्ता खालीलप्रमाणे आहे :

अनु. क्र.	तपशील (सुरक्षा ठेव)	आयोगाकडून मान्यता रक्कम (रु.)
	एल.टी. पुरवठा	
१)	सिंगल फेस	
ए)	५ कि.वॅ. पर्यंत पुरवठ्याकरित	२०००
बी)	५ कि.वॅ. पर्यंत व त्यावरील पुरवठा करण्याकरिता	२०००
२)	थ्री फेज	
ए)	ऊर्जा उद्देशासाठी २७ एचपी पेक्षा जास्त किंवा इतर ऊर्जा भार आणि २० कि.वॅ. पर्यंत	३५००
बी)	ऊर्जा उद्देशासाठी २७ एचपी पेक्षा जास्त किंवा इतर ऊर्जा भार आणि ६७ कि.वॅ. पर्यंत	६५००
सी)	ऊर्जा उद्देशासाठी ६७ एचपी परंतू १३४ पेक्षा जास्त किंवा इतर ऊर्जा भार ५० कि. वॅ. आणि १०० कि.वॅ. पर्यंत	१२०००
डी)	ऊर्जा उद्देशासाठी १३४ एचपी पेक्षा जास्त किंवा इतर ऊर्जा भार १०० कि. वॅ. आणि १५० कि.वॅ. पर्यंत	१२०००